

ABONA MENSUL

Pe an an 28 Cor.
Pe un jum. 14
Pe o lună 2-40.

Real de Gazanecă
pe un an 5 Cor.
Pentru România și
America 10 Cor.

Real de zi pentru Ro-
mania și străinătate pe
un an 40 frauzi.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
ȘI REDACȚIA
Dez. Paroșan-Strada 20.
INSERȚIUNILE
se pot face în orice
zi și în orice
moment public și la ad-
resa de la Redacție
și la adresa de la
Redacție.
Telefon pentru orice
comitat 502.

Pentru sănătatea poporului.

În sânul poporului nostru bântuie un mare număr de rele, cari primejdiesc tot mai mult atât sănătatea morală cât și pe cea fizică. E, înainte de toate datorită preoției și a învățării orimei de a veghea, ca aceste rele nu numai să nu prindă rădăcini și mai adânci, ci ca ele să se stîrpească cu de săvârșire. Multe din ele s'ar putea înlătura pe lângă un dram de bunăvoință și de energie.

În unele părți ale țării alcoolismul face ravagii înspăimântătoare. Averi întregi se prăpădesc din cauza acestei plăgi a civilizației, multe energii se cheltuiesc în zadar, o groază de crime se deslănțuesc și procese peste procese se poartă spre nespusa pagubă a înaintării noastre. Toate acestea s'ar putea evita dacă preoția și învățătoria ar premerge cu exemplul și ar sta la orice ocazie gata cu sfatul și cu îndemnul. Din partea autorităților civile s'au luat adesea măsuri de îndreptare, dar ele n'au prins cum se aștepta, tocmai fiindcă factorii conducători ai poporului nu s'au întrepus, după cum le era datorită.

Socotim că e momentul potrivit a stăruii puțin asupra alcoolismului, care subminează pe zi ce merge sănătatea poporului, ceea ce se poate constata în fiecare an cu prilejul asentărilor, și cu prilejul statisticilor relative la marea mortalitate a copiilor noștri. Și progresul îngrozitor, pe care îl face tuberculoza, trebuie pus în mare parte, în conținutul alcoolismului, care nu-i face neomeni

numai pe cei atinși de el, ci și pe urmașii acestora.

Cunoscând puterea acestui flagel, preoția și învățătoria va trebui să lucreze pe toate căile, ca să stârpească molima aceasta păgubitoare. În primăriile comunale să stăruiască, ca cârciumele să se închidă în Dumineci și sărbători, iar în zilele de lucru, când țărani noștri, în lipsa altor ocupații, se simt îndemnați a se duce la cârciumă, să li-se dea mai bine cărți de cetit din cari să se lumineze și să se desfăteze și chiar și când se duc la cârciumă, acolo să nu fie siliți a consuma numai rachiu, ci să li-se dea ocazia de a putea bea și ceai, care nu e vătămător sănătății, și e o beutură foarte plăcută. Să se caute ca cel puțin birturile comunale să se prefacă încetul cu încetul în ceainerii populare, în cari să se găsească în cel puțin câte un exemplar și gazetele noastre populare, cari cuprind o hrană sufletească atât de edificatoare. Vă atragem în acest scop atenția și asupra unor reviste populare, cari dacă s'ar găsi cel puțin în birturile noastre comunale, ar dovedi că suntem în adevăr un popor, care nu trăiește numai pentru împăcarea necesităților corporale, ci pentru un ideal. Foarte bune reviste pentru popor sunt: «Albina» din București (5 cor. pe an) și «Luminătorul» din Chișineul Basarabiei. Aceasta din urmă e o revistă de cuprins religios, foarte potrivită pentru popor. Românii basarabeni, cari sunt într-o măsură cu mult mai mare, neștiutori de carte, decât noi, o citesc cu o mare predilecție. Deși ea e tipărită cu literele ci-

ril ce cunoscute de țărani noștri mai în vârstă, ea se poate citi ușor și cu mare folos.

Numai dând poporului ceva în schimb pentru alcool, îl putem abate dela acesta. Să nu credem că predicând necoțenit în contra acestui viciu îl vom putea desființa. Cercând să-l abatem pe popor dela băutura, trebuie să-i dăm în schimb un echivalent și acesta nu poate fi alta decât o bună hrană sufletească extrasă din cărți, reviste și jurnale, fie că le citește direct, fie că le ascultă în șezători populare, cari se pot organiza la sate fără nici o greutate.

Tot un echivalent ar fi și consumul de ceai, cum se practică aceasta în multe țări mai înaintate decât a noastră și chiar și în unele, despre cari sântem deprinși a nu prea auzi lucruri mari. Așa d. e. în Bulgaria se lucrează pe acest teren cu foarte bune rezultate. Un respectabil număr de sate bulgărești nu dispun de cârciume, în schimb fiecare sat are vre-o casă de cetire, unde se poate consuma ceai și bragă, și aproape fiecare sat are reuniuni de tot felul, cari îi abat pe țărani dela lucruri slabe. Lucrând astfel, Bulgarii sânt într'un frumos proces de dezvoltare; ei sânt un popor treaz și harnic, care merită să servească și altora de exemplu.

Pentru combaterea alcoolismului ar fi de dorit, ca să se organizeze pe sate și așa numitele loji de ale bunilor templieri, cum e cea organizată nu de mult în Sibiu sub numele de «Loja Andrei Șaguna», și cea organizată în Arad, cari dau bucurii in-

FOIȚA ZIARULUI «TRIBUNA».

Sonet.

Zadarnic moliu azi pana în cerneală
S'adun ale trecutului resfrângerii,
Zadarnic vreau să cânt cu glas de îngerii
Căci propriul meu suflet mă înșală.

Ca un nebun înfrânt de eruda-i boală
Trec noaptea pe aleia de sub sângerii,
Căci nici Erato cea cu ochi de plângerii
Nu mi mai apare azi sentimentală.

Sub bolnava mea lampă pe meschioară
Lângă portretul unei dragi copile
Adorm o carte a meșterului Kant.

Și ca 'ndemnat de-o taină funerară
Un glas pare că-mi zice dintre file:
«Prostie-i viața, o nul un neant!»

A. Cotruș.

Din lumea celor cari nu cuvântă:

Când stăpânul nu-i acasă...

De Em. Gârleanu.

În odaie liniște. Lin ște și-un miros! Pe polița din dreapta, pe o farfurie, stă uitată o bucată de cașcaval. Mirosul de brânză proaspătă a străbătut până la cel mai îngust colțisor al casei. Și din gaura lui, din gaura de după sobă, șoricelul nu-și mai găsește locul. Parcă-l trage cineva de mustață, afară. Să iasă, să nu iasă! Mai bine să se astâmpere. Să se astâmpere, ușor de zis; dar cașcavalul? Vezi, asta i asta: Cașcavalul. Să 'nchidă ochii. I-a închis. Prostul! Dar ce, cu ochii miroase? Și brânza-i proaspătă. Mai mănecase așa bunăta acum vre-un an. Dar parcă nu-l mormise într'atâta ca aceasta de acum. Să 'ncerce. Face câțiva pași mărunței, până 'n marginea ascunzătoarei lui. Măcar s'o vadă. Unde-o fi? De unde-l vrăjește, din ce colț îl poștește cu atâta stăruință la dansa? A! uite-o, colo pe farfurie. Dacă-ar îndrăzni! Dar cum? Să meargă mai întâi pe lângă perete până la divan. Asa, bun! Pe urmă... Pe urmă pe unde s'o ieie? Pe lângă dulap? Nu. Pe după jilțul cela? Nici așa. Atunci? Păi, lucrul cel mai bun e să se suie de adreptul pe perdea și de-acolo să treacă pe marginea lăvicei-rului din perete, până la poliță. Și-odată la cașcaval, lasă. n'are el nevoie să-l învețe alții ce să facă cu dansul. Dar motanul. E-hei! la dansul nu se prea gândise. Și, Doamne, mulți fiori i-a mai vă-ât în oase motanul cela. Dar poate nu era

în odaie Ha? nu era? Nu. Orișicum să mai aștepte puțin, să vază, nu se mișcă nimeni, nu-l pândește cineva?

Cum să nu-l pândească! Dar de când așteaptă motanul prilejul să puie laba pe bietul șoricuț. Dacă nu mănecase el cașcavalul, căci mi osu cela li sbărlise și lui mustațile, păi nu l mănecase tocmai pentru asta; să-l momească pe lacomul din gaură. Cu botul adu-mecând, cu ochii ga-beni și lucioși ca sticla cu mușăile întoarse, subțiri și ascuțite ca oasele de pește, stă neclintit, după perna de pe divan, și-așteaptă L'a zărit. Uite-l, îi vede măgeile ochilor. Iese? Iese oare. Da, da; așa, încă un pas, încă unui, doi, așa!

Dintr'o săritură a fost cu laba de-asupra lui.

Bietul șoricuț n'avusese vremea nici să treacă dinco-o de sobă. Il apasă puțin cu unghiile, apoi, repede, îl ia între labele de dinainte, îl strânge de drag ce-i, îl răsuțește în aer, și-l lasă amețit pe podele. Și l privește, gândind. Cașcaval și-a trebuit! Poftim cașcaval! Doamne, ce bun o să-mi pară mie după ce te oiu crânțani. Dar mai întâi să se mai joace puțin, cu dansul.

Il pune pe picioare, îl lasă să se desmeticească, să 'ncerce să fugă și i-ar vrea să-l prindă în cleștele labelor. Dar ce s'aude? Un dupăit grăbit pe saia. Vai, e Corbici, cănele! Nu-i vreme de pierdut. Din două sărituri motanul e în ochița sobei, iar șoarecile, mirat că scapă, zăpăcit cum poate, o șterge în gaura lui. Corbici vine, nebun ca 'ntotdeauna; în mijlocul odăii se o-prește, adu-mecă, lacom, mi osul de cașcaval, apoi, zăbind motanul se repede și latră cu înver-

formații și îndrumări ori cui le cere. Poporul suedez, în sânul căruia se află nenumărate loji de acest fel, e o dovadă, ce poate face pentru civilizația omenească un popor care se știe reține dela rele.

Dar și școala ca institut de educație e datoare să contribuie la sanarea relelor sociale de cari suferă poporul. În legătură cu învățământul despre natură să se arate influența stricăcioasă a alcoolului, în legătură cu geografia să se arate ce fac anumite popoare și anumite instituții pentru păstrarea sănătății lor sufletești și trupești.

Ar fi de dorit ca să se organizeze chiar societăți de școlari abștinenți, după modelul celei organizate la școala normală din Arad, iar între serbările școlare de peste an să fie una, care să se ocupe cât se poate de intensiv cu problemei alcoolismului.

Lucrându-se sistematic atât în școală cât și afară de școală, prin exemple vii și prin stăruințe neconținute, e cu neputință ca să nu se stărpească răul care ne aduce pagube atât de însemnate, nu numai nouă celor de azi, ci și urmașilor noștri.

Proces de »agitatie«. Vineri, 25 Noembrie n., va avea loc înaintea tribunalului din Sătmar procesul de »agitatie« pornit împotriva părintelui Constantin Lucaciu din Dorolți, pentru un discurs rostit pe vremea alegerilor.

Apărătorul dlui Lucaciu va fi dl Dr. Aurel Lazar, avocat în Oradea-Mare.

Împotriva părintelui Constantin Lucaciu se pornește acelaș goană care s'a pornit pe vremuri împotriva tatălui său, Dr. Vasile Lucaciu, »popa din Șișești« — apărător al românismului sturghiu în Sătmarul despoiat de drepturi.

Un episcop român care își înțelege chemarea. Zilele trecute s'a deschis în Lugoj prima *cantină școlară*, o nouă instituție care s'a înființat la stăruința damelor române din Lugoj și e în funcțiune de luni. Această cantină dă prânz gratuit de pe acum la 33 elevi și eleve dela școlile române din Lugoj și e susținută de Reuniunea femeilor române și din contribuiri benevole.

șunare. Ar sări în ocnită dar e prea sus. Se sprijină pe etichete de dinainte, tremură, cască de neliniștit ce-i, mârâie și latră. Apoi, tace, și cu ochii țintii la motan așteaptă să se scoboare. Numai uneori întoarce capul spre polița de unde brânza par'că l'ademeneste. Și astfel câteși trei dușmanii: șoarecele în gaură, motanul în ocnită, și cânele în mijlocul odăii, se pândesc munciți de acelaș gând.

Dar pași apăsați cutremură sala. Ce! Stăpânul! Repede atunci: motanul se nghesuiește și mai în fund, iar cânele o șterge sub divan; numai șoarecele, mic cum era rămâne la locul lui. Stăpânul intră; obosit de muncă, își aruncă pălăria pe un scaun, apoi, mirosind, i-se face foame; se 'ndreaptă spre poliță, ia felia de cașcaval, taie o bucată de pâine, și mușcând când dintr'una când dintr'alta, mănăcă din plin cu poftă.

Și din trei părți, trei perechi de ochi îl urmăresc cu pismă.

Între cei dintâi cari au contribuit pentru scopurile acestei instituții frumoase e tinărul episcop al diecezei Caransebeșului Dr. *Miron E. Cristea*, care a dăruit suma, de 500 coroane.

Numele noului episcop al Caransebeșului îl vedem pomenit pretutindeni unde e vorba de alinarea suferințelor celor săraci și sprijinirea instituțiilor cari muncesc pentru cultura poporului românesc. Chemat din încrederea poporului, în fruntea unei dieceze, acest cap al bisericii simte marea răspundere ce-a luat o asupra sa și nu se mărginește numai la sfaturi bune și frumoase, ci merge înainte cu pilda faptelor pozitive.

Iată un episcop român care își înțelege chemarea!

Pentru »Voința Națională«. În numărul mai recent al »Voinței Naționale« aflăm, spre marea noastră surprindere, un articol, reprodus din ziarul *Isgonit* la noi prin boicot. Și încă unul dintre articolele, în cari organul fără convingeri din Budapesta, chipurile de a apăra pe »bătrâni« împotriva noastră, se improviza în spărtorul fără rezerve al amblișilor senile din viața noastră politică, împotriva cărora se manifestă tocmai acum o reacțiune atât de puternică în opinia noastră publică. Curios! Organul linerilor cadre din partidul liberal, în înfrățire și comunitate de idei cu organul detracat din Budapesta, care, admitând o analogie, își lașterul să reprezinte un fel de cadre vechi la noi, minus însă îndreptățirea morală și intelectuală, ce le face să nu reziste comparației. Confratele nostru dacă nu e susceptibil la aceasta distincție, ar fi bine, în orice caz să fie mai precaut chiar în interesul reputației sale. Atunci când în opinia noastră publică este declarată de o *rușine* însăși existența ziarului din chestiune, confratele nostru își alege într'adevăr foarte nepotrivit timpul de a reproduce articole din el. Presupunând firește, că reproducerea s'a făcut numai la întâmplare și n'au ajuns influențe interesate de aici să seducă bu-nacredință confratelui bucureștean.

Inchiderea cîrciumelor în comitatul Aradului. Acțiunea pornită de Români în adunarea congregațională din urmă împotriva alcoolismului la țară începe a aduce roade. Propunerea dlui V. Goldiș, aprobată și de șefii comitatului, începe a se pune în practică.

Reprezentanța comunală din Măndruloș și Cicir a ținut ieri ședință și la propunerea harnicilor preoți locali au hotărât, cu unanimitate, ca pe viitor cîrciumele să stea închise ziua întregă în Dumineci și sârbători.

Iată o pildă vrednică de a fi urmată și de celelalte comune din comitatul nostru și toate celelalte comitate.

Constelația politică în Croația. Din Agram se anunță: Luni, 21 Noembrie, în presara deschiderii dietei croate toate partidele politice vor ține ședințe pentru a hotărî asupra atitudinii lor. După ce Banul n'a putut să ajungă încă la înțelegerea cu nici un partid și e hotărît să continue tratativele, îndată după deschiderea dietei Banul Tomascics va cili un nou autog'af regal prin care ședințele dietei se sjurnează până către mijlocul lui Decembrie.

Partidele radicale probabil vor protesta împotriva ajunării, cerând să se procedeze mai înainte la verificarea mandatelor și alegerei celor 40 membri pentru Camera deputaților din Budapesta, fiindcă până la alegerea noilor membri Croația e reprezentată în Camera din Budapesta prin membri vechi, fără considerare dacă au fost sau nu realesi la alegerile croate.

Dacă Banul nici până în Decembrie nu va putea să-și înghiebeze o majoritate la redeschiderea ședințelor, va anunța disolvarea dietei.

Din delegațiunea austriacă. În ședința de azi delegații Austriei au adoptat bugetul armatei comune. Raportorul *Delugan* și-a sfârșit discursul accentuând necesitatea desarmării generale.

Ministrul de război, *Schönalch*, răspunde la atacurile ce i s'au adresat: Anunță că a intentat proces ziarului »Reichspost«, pentru un articol difamant ce a publicat la adresa lui. (Articolul din »Reichspost« e în legătură cu svonurile despre demisia baronului de Schönalch și atacul ce cuprinde, a fost provocat de atitudine, concesivă pentru aspirațiile ungurești, a ministrului. În ciuda acestui proces adevărurile ziarului »Reichspost« nu vor fi răsturnate). Ce privește serviciul militar de doi ani, a declarat, că trebuie să se facă în acest scop anumite lucrări pregătitoare. Mărimea bugetului armatei se explică și prin mărima cheltuielilor necesare pentru *menținerea ordinii în interiorul monarhiei*.

Delegațiunea a primit bugetul. S'a trecut la discuția *budgetului* marinei. Socialistul *Nemec* a protestat împotriva clădirii a noul vase de război. După răspunsul amiralului *Montecuccoli* au mai vorbit delegații *Seitz* și *Kozlovsky*.

Campania împotriva ministrului Székely.

— Ministrul de justiție desavuat. —

Elementele agrariene din diferitele partide ungurești, mână'n mână cu partidul clerical, au pornit o violentă campanie de răzbunare împotriva ministrului Székely. Ministrul Székely are păcatul că e unul dintre rarii bărbați politici ai Ungurilor pe cale de-a reveni la realitate din lumea transcendentă a visurilor ungurești și'n această nobilă pornire a sa a avut curajul să mărturisească credințe mai puțin străine de principiile adevăratei democrații. Firește că ministrul Székely e încă foarte departe de-a fi o personalitate curățită de zgura prejudecăților ungurești, a dovedit însă totuși unele aptitudini de emancipare atât în chestiunea reformei electorale cât și în domeniul altor reforme democratice. Atâta vină nu se putea ierta în lumea credințelor feudale și răpunerea lui a fost hotărâtă îndată dela început. Și iată că a sosit și prilejul mult așteptat, în acest scop. Ministrul a prezintat camerei însemnata reformă a codului civil, o reformă ce prin numeroasele ei dispozițiuni se ramifică asupra întregii jurisdicțiuni și care tocmai prin vastitatea sa imbie contrariilor ministrului, în multe din amănuntele sale, tot atâtea binevenite pretexte de atac. A mai intervenit apoi și amorul propriu al fostului ministru de justiție *Plósz*, care e adevăratul autor al vastului proiect și care n'a putut

Dési Mór

GLUJ—KOLOSVAR, str. Szentegyháza nr. 6.

vopsitor și curățitor chimic
de haine

Fabrica: str. Sörház nr. 1.

Vopsește și curățește după sistemul școale
de specialitate din Germania!

Specialist în vopsirea hainelor de doliu.

!! Dési vopsește, curățește !!

să lase fără obiecțiuni modificările ce a făcut în proiect ministrul Székely. Și fostul ministru Plósz a găsit sprijinitori din prisos în năzuința sa de a restabili textul original al reformei.

Conflictul a izbucnit pe tema paragrafului 31. Prin dispozițiunile cuprinse în acest paragraf ministrul a voit să puie capăt competenței, așa numită a conturilor comerciale, în baza căreia comercianții puteau să părăsască pe datoriși la judecătorii de pe teritoriul unde își aveau prăvălia. Dispozițiunile din chestiune intenționau să curme o mulțime de abuzuri ușoare de înțeles, ele însă erau desavantajoase nu numai pentru comercianții necinstiți, ci și pentru cei cinstiți. Ministrul, convingându-se de defectivitatea acestui paragraf, a consimțit la modificarea lui în sensul că competența referitoare la conturile comerciale să se menție numai pentru cazul, când comerciantul poate să dovedească cu documente legale, că datorășul a primit mărfurile comandate ori și numai că i s'a expediat.

Dar nici prin modificarea aceasta nu a putut să împace ministrul Székely pe potrivnicii lui și în conferința guvernamentală de alături și în cea de ieri, a fost atacat cu violență.

Prevăzând pericolul ce ar rezulta pentru unitatea partidului pe urma acestei disonanțe acute din partid, a intervenit la timp, în ședința de ieri, atât șeful adevărat al partidului, contele Tisza, cât și însuși primul ministru, contele Khuen. Au intervenit, în aparență pentru a salva situația ministrului Székely, în fond însă pentru a-l desavua. Căci prin caracterul său mai evoluat, personalitatea ministrului de justiție a ajuns un balast pentru guvern, un element eterogen în alcătuirea actualului cabinet, care nu e și el decât cea mai nouă expresie a lumii feudale ungurești.

Cu multă perfidie, contele Tisza, a spus în ședința de ieri a partidului guvernamental, că chestiunea adoptării ori respingerii proiectului nu poate să degenereze în chestiune de partid, în cameră are fiecare membru al partidului cea mai deplină libertate de vederi și că chiar însuși va vota împotriva paragrafului 31. Contele Khuen a declarat de asemenea că divergențele asupra paragrafului atacat nu pot să aducă nici o atingere unității de partid și că respingerea propozițiilor ministrului Székely, nu va forma pentru guvern o chestie de desavuare.

E evident însă că tocmai prin declarațiile conților Khuén și Tisza, ministrul Székely, — care a insistat mult pentru modificarea arătată a paragrafului — a fost desavuat în partid și că desavuarea lui în cameră e ca și asigurată. Cavalerii lumii feudale, clericali și agrarieni, au și pornit acțiunea de răsturnare împotriva ministrului și și dau bine seama că el va fi nevoit să și tragă consecințele dintr-o eventuală desavuare parlamentară.

Criza de cabinet devine deci eminentă și e foarte probabil ca singurul element ce prezintă oarecari garanții de schimbare în sistem, va fi eliminat din cabinetul contelui Khuen.

Campania împotriva ministrului Székely, care e singurul om de convingeri în cabinet, caracterizează prea învederat adevăratele intenții ale guvernului, cel gratificat cu atributul de «impăciunitor».

Dela Universitatea din București.

Deschiderea cursurilor de istoria veche a literaturii române. — Cauzele cari ne-au împiedecat în dezvoltarea noastră.

București, 3 Noembrie.

Dr. I. Blănu și-a deschis astăzi cursul de istoria literaturii române. Anunțând materia, pe care o va trata anul acesta — istoria literaturii române dela primele ei începuturi până în secolul al 19-lea, — distinsul profesor a arătat importanța studiilor manifestărilor intelectuale ale înaintașilor pentru cultura noastră individuală și națională.

Popoarele, ca și indivizii sânt supuse la eternele legi ale evoluției. Ele sânt supuse influențelor, primesc anumite elemente culturale din afară, sau, prin propria lor forță dezvoltă elementele culturale moștenite dela cei vechi, până când ajung la o nouă individualitate.

Fiecare popor își are aptitudinile sale condiționate de împrejurările istorice și geografice în care s'a dezvoltat. Poporul roman, grație împrejurărilor istorice speciale, grație spiritului său practic s'a dezvoltat cu totul altfel decât poporul elin. Pe când unul s'a distins pe teren practic, ca organizator, ca cuceritor, celălalt s'a distins ca întemeietor al unei culturi superioare. Fiecare popor tinde spre o cultură proprie, spre o manifestare cât mai puternică a calităților sale sufletești.

Un om cult trebuie să cunoască evoluția prin care au trecut popoarele, cari au creat cultura, din care ne hrănim noi astăzi. Și aceasta spre a ne putea aranja viața noastră de azi și spre a ne putea îndrepta viața noastră de mâine. Cunoașterea istoriei este deci indispensabilă pentru orice om cult.

De regulă în viața de toate zilele confundăm noțiunea de om cult cu acela de om învățat. Și este o confuzie regretabilă. Om învățat este acela, care în anumite ramuri posedă un capital mare de cunoștințe științifice speciale. Acest capital nu-l îndreptățește însă a se numi om cult.

Căci aceste cunoștințe nu-l pot face să înțeleagă evoluția spiritului omenesc. Nu-l pot face să înțeleagă o operă de artă, să simtă în fața ei emoția estetică. Cunoștințele speciale pregătesc pe om pentru un meșteșug, dar nu-l dau sufletului posibilitatea de emoții estetice, de satisfacții nobile.

Nu învățăm în școale limbile clasice spre a trage vre un folos practic din ele, ci spre a ne forma sufletul pentru înțelegerea operii de artă, pentru a putea gusta operele înălțătoare de înimi ale celor vechi. Istoria culturii este de o valoare extraordinară pentru orice om cult, care trebuie să știe cum, pe baza culturii greco-romane, popoarele s'au ridicat din noaptea în care ajunseră în evul mediu, la o viață intelectuală, cum și au refăcut această viață.

Intru cât privește istoria culturii poporul nostru, dezvoltarea acestuia o vom înțelege mai bine studiind și istoria dezvoltării intelectuale a popoarelor, cari au trăit alături cu noi.

Să nu pierdem însă din vedere faptul că istoria nu se ocupă decât cu acele popoare, cari au contribuit cu ceva la cultura generală, pe acele popoare, cari, în afară de viața strict materială nu s'au putut ridica, istoria le ignorează.

Evul mediu a adus în viață popoarele o mare criză. Imperiul roman, care cuprinsese în hotarele sale întreaga lume cunoscută, se surpă. Din el rămâne vie numai opera de cultură și civili-

zație, care ajută popoarele europene să se ridice din starea, în care le-a adus luptele și învălmășala din timpul em'grațiunii.

Istoria popoarelor europene începe dela această dată. Tot de atunci începe și istoria poporului român. Este curios faptul că pe când despre popoarele, cari su trăit alături de noi, cari au același origină romană, istoria vorbește, despre noi nici nu face amintire. Noi nu ne-am manifestat în evul mediu așa cum s'au manifestat de pildă Francezii sau Italianii.

Cauza nu este lipsa noastră de aptitudini culturale, ci ea trebuie căutată în împrejurările istorice, în cari a trăit și s'a dezvoltat poporul român. Având în vedere origina noastră, nu se putea să nu moștenim calități și aptitudinile culturale. Căci după cum știm atât strămoșii noștri Tracii, cari ne-au dat tradiția despre Orfeu, cât și Romanii, cari i-au asimilat după cucerire, erau popoare cu aptitudini culturale excepționale.

Nu există nici un indiciu, după care Românii să fi moștenit vre o incapacitate culturală. Din tot ce se știe despre Tracii rezultă că aceștia erau un popor eminent artistic. Ca azi, ei aveau aceleași calități sufletești ca și popoarele italiene, și poporul grecesc, cu cari erau de aproape înrudiți.

Din cauzele că Românii au rămas înapoi sunt cu totul altele. Pe când urmașii barbarilor s'au ridicat repede, pe când Provanța ne dă acea minunată poezie bogată în subtilități, pe când Italia ne dă opera lui Dante, noi trăim cufundați în întunec. Faptul se datorește împrejurărilor, cari ne-au împiedecat a ne manifesta însușirile noastre sufletești.

După despărțirea Imperiului roman noi, căzând sub influența împărăției de răsărit am fost expuși la toate relele de cari această împărăție a fost blînduită. Creștinismul în apus a dat o nouă viață popoarelor. În Răsărit creștinismul n'a putut da putere organizării sociale. De aici a urmat o serie de lupte și zbuciumări, cari au avut influențe covârșitoare asupra vieții noastre. Mai adăogăm la acestea și cercurile străine cari au venit asupra noastră și vom vedea îndată cauzele pentru cari nu ne-am putut manifesta ca și frații Italiani și Francezii.

Alegeri congregaționale.

Comitatul Alba-de-Jos.

Din Zlagna ni se scrie: Eri în 14 l. c. a avut loc alegerea membrilor pentru congregație, în cercul nostru al Zlagnei, cel mai maiestrit împărțit cerc al comitatului Albei de-Jos, care se extinde pe un teritor lung de peste 90 kilometri.

Președinte al alegerii a fost Moldovan Károly, șef-fo estier al pădurilor erariale din cercul Zlagnei. De dimineață a voit să facă volnicii, neadmițând membrii de încredere din partea noastră a Românilor; abia, după multă și stăruitoare cerere din partea noastră ne-a primit un membru de încredere în persoana părintelui Ioan Fodorean din Galați.

Alegătorii români nu s'au prezentat în număr mare ca de ală dată, creace ne-a cauzat o justă îngrijorare în ce privește reușita noastră. Cu toate acestea lista noastră a biruit cu o majoritate de 39 voturi. Au fost aleși: Enea P. Bota, preot în Șard, Dr. Victor Macavei, profesor de teologie în Blaj, Iosif Gomboș, preot în Abrud, Nicolae David, director de bancă în Bucium-șasa și Ludovic Giurca preot în Trîmpoele.

Foarte brav s'au purtat comunele: Valea-Do-

sului, Trîmpnele, Zlagna, Galați, Petrișeni și Șard; binșor: Feneș, Meș și Amoița. Slab s'au purtat alegătorii de dincolo de Dealul-Mare, de unde n'a venit decât preotul P. Piso din Cărpiniș și preotul din Sohodol: Oneș cu 2 alegători. Din Musca nime; din cele șase Buciumuri cu mai bine de 40 alegători, n'a venit nici un preot sau alt cărturar și nici un alegător, decât notarul și birăul satului. Nici chiar candidatul listei noastre Nicolae David, din Buciumșasa, director de bancă și om avut, n'a ținut să se prezinte la urnă.

Cauza? Dar să nu facem incriminări, acum când sântem veseli că am biruit. *Coresp.*

Din *Vingard*, ni se scrie: În 14 Noembrie st. n. s'a săvârșit alegerea de membri congregaționali în cercul electoral al Vingardului, în comuna Vingard. Deja dimineața la 8 ore erau adunați pe-te 100 votanți români înaltea cancelariei comunale. La nouă ore sosind președintele alegerii am înștiințat din partea Românilor doi bărbați de încredere în persoanele dlor Valeriu Mator, preot în Șoroștin și Patriche Marcu, preot în Pârca, la ce președintele a răspuns că bărbații de încredere îi alege publicul alegător. Rogă publicul a alege 4 bărbați de încredere. Se propun din partea alor 100 de Români cei doi de sus, iar din partea contrară se propun alți patru al lor.

Era firesc ca președintele să declare aleși pe cel dorit și pe cel mulți. Dar nu! El a declarat aleși pe 3 Maghiari și pe Românul Patriche Marcu. S'a început alegerea a cărei sfârșit a fost că Românii au intrunit 152 voturi, iar Ungurii au intrunit 110 voturi. *Deci aleși de astădată pentru congregația dela Aiud 13 membri toți Români*, cu o majoritate de 42 voturi, cu toate că puțin Români au fost respinși dela votare din cauza că în lista alegătorilor a fost numele lor scris schimonosit.

Cei aleși sânt: Vasile Suci, Dr. Iustin Nestor, Iacob Popa, Valeriu Mator, Simeon Alămorean, Ioan Morar, Moise Opris, Ioan Spătar, Ioan Albou, Pompiliu Predovici, Ioan Neagu, Ioan Deac și Ioan Băiăcu.

Un pas bun am făcut înainte, căci bravii preoți și au disciplinat pe vrednicii alegători așa, încât de fapt toți erau conștii de drepturile și datorința lor față de neamul lor. Și și au arătat iubirea pentru ei votând frumos!... O singură întrebare:

Oare pentru ce unii dintre »mărgineni« cari trăiesc pe la noi și prinse noi, nu s'au înfățișat la votare? *Reportor.*

Com. Hunedoara.

Din *Dobra* ni-se scrie: Azi, 17 Noembrie n., a avut loc alegerea de membri congregaționali în cercul Dobra.

Lista națională a învins la Dobra. Am făcut pact cu meseriași, cedându-le un loc. Au fost aleși: Dr. Ștefan Chiriloviciu, cand. de avocat, Iosif Morariu, protopresbiter, Emanuil Șoiaga, Petru Hadan preoți, A. Leșnican, director de bancă, Nicolae Juga, Nicodem Ardelean, Dimitrie Datca, Nico-

lae Herbay Bublea, proprietari, Ioan Oeș dean, croitor și Iacob Stăgel, tâlpar (șvab).

Și poporul și inteligența s'a purtat bine. Nelegalități nu s'au comis. Alegerea a decurs în ordine. *Cor.*

Gheorghe Șubu.

Învățătorul-director al școlii de stat din Micălaca, Szabó György, a abuzat de bunăntatea inspectorului de școală Varjassy A. pad din Arad și, după ce acesta îi gi ase câteva cambii mai mărunte, s'a pus de a falsificat numele lui Varjassy pe alte cambii mai mari, escomtându-le la băncile din Arad. Se zice că valoarea cambiilor false trece peste 10000 coroane. Inspectorul Varjassy s'a adresat ministrului de culte, cerind suspendarea nenorocitului învățător, pe care patima cărților și, se zice, a virturilor l'a mînat în brațele pierzării.

Cu înregistrarea aceasta seacă a cazului, am fi satisfăcut datoriei noastre de croniciari, dacă cazul nu ni-ar prezenta o altă latură, care să ne opriască atențiunea și să ne pună pe gânduri.

Szabó György n'a fost întotdeauna Szabó György și n'a fost întotdeauna învățător de stat în Micălaca. Pe vremuri, cu ani înainte, Szabó György se chema *Gheorghe Șubu* și era învățător la școala românească din Beregsău (comitatul Timiș). N'a fost însă mulțumit cu soarta modestă de sârman dascăl român, care numai o singură satisfacție are: munca dezinteresată pentru poporul său. El a visat mărire mai mare, muncă mai ușoară și s'a lăsat ademenit de strălucirea unei situații mai bune... Ș'a schimbat numele, a uitat de origina sa, din Șubu s'a făcut Szabó, și din biet dascăl român a ajuns învățător-director al unei școli de stat.

Știa că ținând la neamul și legea sa nu va putea ajunge favorit al stăpînitorilor și s'a lăpădat de toate...

Și aceasta e latură care ne pune pe gânduri. E corupția urită pe care se întemeiază întreg sistemul nostru de guvernare. Politica aceasta nenorocită care îți cere să te lapezi de neamul tău dacă vrei să ajungi o soartă mai bună; politica aceasta care face pendentă acordarea unui drept dela un act de disprețuire a tradițiilor strămoșești și dela schimbarea unui nume cinstit care sute de ani a trecut moștenire — poate singura moștenire, în afară de necazuri și griji! — dela tată la fii; această politică nenorocită trezește în sufletele slabe credința că toate îți sânt îngăduite, dacă te faci ungar.

Ne aducem aminte de preamărirea lui Burdia de cătră un fruntaș ziar unguresc din Budapesta, a doua zi după ce congregația comitatului Caraș-Severin constatase mari abuzuri săvârșite la comunitatea de avere din Caraș-Severin. »Orice crimă ar fi săvârșit acest om — scria »Bud. Hirl p« — trebuie iertat; nu cunosc crimă pentru care am putea să l jertfim pe omul care

vreme de 25 de ani ne-a fost prieten sincer, a fost ungar și s'a lăpădat de agitații naționaliste...«

Și sârmanul Șubu s'a lăsat ademenit și el și s'a făcut ungar, cu trup, cu suflet; a plecat din satul său, și-a schimbat numele și a rupt orice legături cu ai săi. Ajuns între străini cari nu-l înțelegeau sau poate își băteau joc de origina lui valahă; neavînd puterea să se desfacă din mrejele unei situații materiale mai favorabile; suferind poate pe urmele amintirilor unui trecut cinstit, își va fi ascuns durerea și dorul după anii petrecuți în satul său românesc, în mijlocul alor săi cari toți purtau numele cinstit Șubu — și își va fi căutat uitare în băutura și cărți...

Șubu a murit... Să trăiască măcar Szabó, cum va putea, chiar săvârșind crima falsificării de cambii.

Sârmanul Șubu!

Ședința Camerii.

Budapesta, 18 Noembrie.

Ședințele camerii se urmează monotone în mijlocul unei generale lipse de interes. Se pare că instinctul adevărului le spune membrilor parlamentului actual că instituțiunea e mincinoasă în întreg organismul ei și că rostul acestui parlament simulacru nu poate fi decât formalismul sec. Oratorului de frunte a ședinței de azi a fost faimosul Polónyi, care e cea mai tipică creatură a parlamentarismului unguresc și împrejurarea aceasta dă în de ajuns semnatura situației politice ungurești. De altfel s'a continuat discuția asupra reformei codului civil, în vreme ce animația a fost concentrată pe culoare, unde s'au discutat șanzele campaniei îndreptate contra ministrului Székely, campanie a cărei importanță o arătăm în altă parte a ziarului.

Ședința s'a deschis la orele 10 și jumătate.

Președintele anunță că contele de Wickenburg a fost numit guvernor al litorelului fuman.

După o lămurire fără importanță a kossuthistului Klemen și după o replică în chestiune a lui Polónyi la cuvîntul deputatului Szabó István (partidul micilor proprietari): Constată că reforma codului civil, introducînd lărgirea procedurii orale, aduce mari foloase poporului. E firesc ca avocatul deputat să combată această parte a reformei, de oarece el își apără existența materială. Detestă campania ce s'a pornit împotriva paragrafului 31, care e menit să apere interesele păturii sărace, precum și interesele negustorilor cinstiți. Știe că ministrul de justiție a fost membru al unei societăți, a cărei țintă a fost tocmai luminarea și ajutorarea poporului sărac. Stărute ca ministrul să mențină neschimbat paragraful 31.

Polónyi Géza: Spune că proiectul e de o extremă însemnatate, deoarece va realiza unitatea de drept. Raportorul proiectului, fostul ministru Pósz, l'a să a fost mai vrednic de recunoștință decât ministrul actual, deoarece n'a renunțat la punctul său de vedere original. Proiectul e fructul străduințelor îndelungate ale partidului independentist.

Un glas (de ce băncile guvernamentale): Pentru ce nu l'a înfruntat partidul independentist?

Polónyi: Dacă dl deputat ar putea să înfruntă și numai atata cât a înfruntat partidul

Cei cari
doresc: **mobile**

bune,
frumoase,
ieftine,

să se adreseze cu toată încrederea fabricanților de mobile
Székely și Réti
din Marosvásárhely,
(Plaza Széchenyi 47).

La cerere prezentăm și în provincie bogata noastră colecție. La înțelegere aparte expedăm franco în orice parte a Ardealului. - Atelier de primul rang.
— Mare asortiment de —
trusouri pentru mirese.

independent, l-ași considera drept un om miraculos, care poate să facă mai mult decât îl țără puterile.

Arată că partidul guvernamental a fost reconsecvent ce privește proiectul. N'a fost consecvent nici ministrul. Întrebă pe ministrul dacă proiectul va putea să realizeze unitatea de drept?

Vorbește până la sfârșitul ședinții.

Cronica dramatică.

— Teatrul Național. —

București, 16 Noembrie.

După câteva piese moderne ca Modelul, Necunoscuta și altele, s'a jucat acum în urmă, *Judecătorul din Zalamea*, scrisă de Calderon dela Barca, cel mai desăvârșit dramaturg din epoca clasică a teatrului spaniol și unul dintre cei mai mari scriitori de teatru din toate vremurile. Acțiunea naivă pe alocurea, îngrădită cu multă putere de adevăr și desfășurată într-o atmosferă plină de poezie veche, nu l-a prea încântat pe partizanul teatrului modern. Dar pentru sufletele cari iubesc adevărul simplu, poezia curată, cinstea și dreptatea, reprezentarea piesei lui Calderon a fost o adevărată plăcere de artă teatrală. Prima noastră scenă își îndeplinește chemarea ei de școală, când ne dă din când în când astfel de piese din cari se poate învăța multe lucruri frumoase. *Judecătorul din Zalamea* e o splendidă pagină despre lupta țărăniului pentru cinste și adevăr împotriva clasei nobililor și militarilor îngimfați, ușurați, lafaroni și nesocotiți.

Aproape de Seville, în satul Zalamea, se oprește o companie de soldați sub conducerea generalului Don Lope de Figueroa. Căpitanul companiei, Don Alvaro de Atarje, o fire aprinsă și nebună, un filosof și un increzut, vede pe fata lui Pedro Crespo, pe Isabela, o țărăncă de o rară frumusețe și se înamorează de ea. Ca să-și ajungă scopul pornește s'o ademenească cu vorbe și cu serenade, fata însă în naivitatea ei cinstită îl ține la distanța cuvenită.

Pe căpitanul, care n'are nici o considerație pentru oamenii dela țară, rezistența unei țărăncuțe ca Isabela îl îndrăjește și mai mult și se hotărăște s'o răpiască.

Într-o seară pe când Isabela sta de vorbă cu tatăl său și cu vara ei înes pe lavita dela poartă, căpitanul, însoțit de câțiva soldați, se repede asupra lor, ia pe Isabela pe sus și o duce într-o pădure. Bătrânul desnădăjduit se ia pe urma lor, e prins de soldați și legat de un arbore. Un frate al Isabelei dă peste ceata soldaților, intră în luptă cu ei și îi rănește pe căpitan. Isabela fuge... dar fuga ei e târzie; fusese necinstită de căpitanul Don Alvaro. În fuga ei disperată prin pădure găsește pe tatăl-său pe bătrânul Crespo, legat de copac. Îl desface și slăbit de acesta își povestește toată nenorocirea. Bătrânul țărăn clocoțește de mânie mal cu seamă văzând că nu poate face nimic să se răsbune.

Când se întoarce însă acasă i se aduce știrea că sfatul satului l'a ales judecător. Acum avea puterea în mână. Se duce la căpitan și-i spune să-l ia fata de nevastă. Acesta nici gând de așa ceva. Bătrânul îl poruncește și la urmă îl și roagă. Căpitanul nici nu vrea s'auză. Atunci bătrânul, acum judecător, îl condamnă pe căpitan la moarte.

Sunt zadarnice toate intervențiile generalului de Figueroa. Căpitanul e ghilotinat și când la sfârșit vine regele Filip II să facă dreptate în chestia asta, găsește dreptatea bună și făcută și nu poate să-l zică nimic noului judecător, care i arată că după textul legii numai așa putea să procedeze. Regele îl numește judecător pe viață în Zalamea. Iar când e întrebat despre Isabela pe care o pornește spre mănăstire, bătrânul tată cu inima zdrobită răspunde: Și-a luat un mire înaltea cărui toți sunt deopotrivă și care nu se uită la trecut!...

Piesa în partea dela început e țesută cu multe părți de comedie, iar dela răpirea Isabelei se schimbă într-o dramă puternică, înălțându-se până la tragedie.

Don Pedro Calderon dela Barca a rămas cel mai popular scriitor dintre clasicii spanioli și câte-

va din plessele lui se joacă și au se să joace încă multă vreme pe scenele mari ale lumii.

S'a născut la Madrid în primele zile ale anului 1600 dintr-o familie nobilă. Tatăl său a ocupat funcțiuni înalte în administrație. O soră mai mare a lui Calderon, Dorothea, s'a făcut călugăriță. Aceasta, se zice, c'ar fi auzit pe frate-său țipând de trei ori, în trei feluri pe când îl purta încă maică-sa, înainte cu câte-va zile de a se naște. Aceste țipete au fost pentru cel din casă semne că cel ce se va naște are să fie un om mare.

Înainte de a avea nouă ani Calderon intră în colegiul imperial din Madrid, condus de lezuitii. Și înainte de a implini patrușpezece ani scrisese o comedie cu titlu: «el Carro del Cielo», care ca și multe altele, nu s'a mai găsit prin operele lui, s'a pierdut.

Studiile superioare și le-a făcut la universitatea din Salamanca, supranumită «mama științei» la care s'au format și alți din generația precedentă, între cari și Cervantes. A învățat tot ce se învăța pe vremea aceea de tinerimea spaniolă; matematica, geografia, cronologia, istoria politică și sacră, dreptul civil și canonic, filosofia, teologia etc.

În vremea asta scria teatru și la 19 ani când termină universitatea câteva piese de ale lui se jucau pe principalele scene spaniole.

La 25 de ani ca toți tinerii de familie intră în armată, cum făcuse mai înainte și Cervantes și Lope de Vega. Acesta din urmă era acum regele teatrului spaniol și în curând îl așeză și pe Calderon printre poeții de primul rang ai Spaniei.

După moartea lui Lope la 1636, Filip IV lea îl chemă pe Calderon la curte și-l dădu directorul serbărilor, unde cu micul întreruperi, luând parte la câte o luptă, petrecu mai mulți ani.

La 1651 intră în mănăstire cum făcuse și Lope. Poate o înclinare firească l-a mână aici, poate, și mai probabil, și a căutat refugiu în religie și poezie după ce-a văzut Spania, atât de puternică sub Carol Quintul și sub Filip al II-lea, căzută acum din grandoarea ei în urma multelor lupte nenorocoase. Sufletul lui senzibil și viteaz a renunțat să mai servească unui steag umilit.

Aici în curând avu cinstea să fie invitat să scrie pentru diferite serbări bisericesti niște piese alegorice numite «autos sacramentales», cari avură mare succes la Madrid. Toate orașele principale ale Spaniei îl doriau pe Calderon să le scrie aceste piese.

Și în ziua de 25 Mai, 1681, în plină primăvară, zi, în care în toate orașele mari ale Spaniei se jucau piesele sacre ale lui Calderon, poetul se sfârșia odată cu acțiunea din piesele lui și cără seară când corținele se lăsau peste operile lui, se lăsă și peste viața lui corțina care nu se mai ridică nici odată.

A scris 120 de comedii, 100 de «autos sacramentales», că e-va poeme, dintre cari, în unul a cântat pictura, în altul comedia, apoi un număr nesfârșit de cântece, sonete, romanțe etc...

Înrufirea lui Calderon a fost imensă asupra teatrului european. Din atmosfera lui s'au înspirat mulți scriitori mari, ca Molière, Scribe precum și celebrul Gozzi Italianul; în Germania l-au tradus și imitat scriitori foarte distinși, poeții foarte iluștrii, ca Goethe, Schlegel și alții.

Genul lui Calderon a fermecat popoare de caracter așa de diferit și-a stîrnit dragostea și admirația tuturor; cine nu iubeste soarele?

Odată cu Judecătorul din Zalamea s'a jucat și o farsă într'un act de cunoscutul ziarist bucureștean P. Lăcusteanu. A fost un debut frumos al noului autor. Viața de birou a funcționarilor mici e redată cu tot banalul și ridicolul ei. «*Nevasta lui Cercelus*» — acesta e titlul farsei, are fericele jocuri de cuvinte și situații foarte bine găsite. Artiștii s'au întrecut în interpretarea acestei piese, care a ținut publicul într-o continuă iluzie.

Autorul a fost chemat la rampă și răsplătit cu aplauze meritate. Îl dorim și mai mare succes de acum înainte!

Z. Bârsan.

Din străinătate.

Criza constituțională engleză. În momentul din urmă, lorzii au încercat un truc: au avut dela guvern să prezinte Camerei lorzilor rezoluțiile privitoare la dreptul de veto pentru a le lua în discuție. Lorzii au dorit să profite de discuția aceasta pentru a amâna dizolvarea parlamentului și a pregăti campania electorală.

Guvernul a cedat stăruințelor opoziției și a prezentat rezoluțiile, dar a declarat că nu admite nici o modificare și nici o discuție. În acelaș timp a hotărît ca până la votarea asupra rezoluțiilor să prezinte Camerei deputaților proiectul despre budgetul anului viitor.

Că ministrul-președinte Asquith a cedat cererii lorzilor și a prezentat rezoluțiile, deși e convins că vor fi respinse, e a se atribui intervenției Regelui, care cerea un caz vădit de conflict între Camera lorzilor și Camera deputaților. Acest caz de conflict va fi respingerea rezoluțiilor.

«Pall Mall Gazette» e de altminteri informat că Asquith a primit dela Regele Gheorghe V nu numai autorizația de a dizolva parlamentul, ci chiar și promisiunea că după alegeri va numi un număr necesar de pairi (ve o 300), pentru a asigura guvernului majoritatea și în Camera lorzilor.

Oficiul «Westminster Gazette» spune că guvernul e hotărît să dizolve parlamentul, dar înainte va cere dela Camera deputaților votarea budgetului, ceare se va face în timpul în care Camera lorzilor se va ocupa cu rezoluțiile despre dreptul de veto. Dizolvarea se va face la 28 Noembrie, iar alegerile vor avea loc la începutul lui Decembrie.

Ședința de azi a Camerei deputaților e așteptată cu un deosebit interes, pentru că în această ședință ministrul președinte Asquith va face declarații cu privire la intențiunile guvernului. Vor lua cuvântul și Balfour, șeful opoziției, Redmond, șeful Irlandezilor, și Barnes, șeful partidului socialist (labour party).

Dizolvarea parlamentului belg'an. În Belgia decurge de ani de zile o luptă desnădăjduită între partidul clerical dela putere și între liberali și socialiști. În urma propagandei socialiste asidue partidul clerical slăbește mereu și majoritatea lui disparentă nu oferă nici o garanție adevenitoare pentru viitorul apropiat. În decursul stăpânirii clericale însă aceștia s'au gândit și la împărțirea chibzuită a cercurilor electorale, ca să și asigure izbânda, și introducerea votului plural n'a adus nici o schimbare în mersul treburilor țării. Dar în vreme ce clericii își făceau mendele, liberalii progresiști și socialiști au început o propagandă întinsă făcând școală politică eu poporul și așa s'a întâmplat că cu prilejul deschiderii din urmă a parlamentului, partidele aliate au făcut o manifestație sgomotoasă cerând cu insistență dizolvarea parlamentului și introducerea votului universal.

Guvernul clerical prevăzându-și sfârșitul încearcă cu orice preț să și asigure privilegiile din bună vreme, înainte de ce ar fi scăpat puterea din mână. Și după cum se anunță din Bruxelles guvernul a hotărît dizolvarea parlamentului — asigurându-și o retragere cinstită, așa fel ca să și asigure izbânda planurilor sale. Aceste planuri ar fi ca numărul deputaților din cameră cari până aci erau 160, câte unul de 4000 mii oameni, să se ridice în suma sporirii rezezi a populației la 184 și guvernul vrea ca cele optsprezece mandate noi să le v're undeva în mijlocul

Dr. Stefan Tămășdan,

medic univ. specialist în dentură,

Arad, vis-à-vis cu casa comitatului.

Palatul Fischer Eitz. Poarta II.

Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. a.

grosului de alegători clericali, prin o nouă împărțire a cercurilor electorale.

După cât se vede însă partidele opoziționiste au prins de veste și s'au pus pe lucru. Probabil deci ca această apucătură a clericilor se însemnează apusul lor de domnie.

Abdicarea Regelui Greciei. Din Atena se telegrafiază că din nou circulă știri despre apropiata abdicare a Regelui Gheorghe. Se afirmă chiar că astăzi, cu prilejul unei audiențe acordate unui deputat, Regele ar fi declarat că va abdica în favorul fiului său. Motivul abdicării ar fi, că Regele s'ar fi convins că opinia publică din țară îl învinovățește că a procedat anticonstituțional în ce privește rezolvirea crizei.

Cronica artistică.

— Concertul d-șoarei Delavrancea în Lipsca. —

Lipsca, 16 Noembrie.

Avem un nou luceafăr, cu care ne putem arăta la lume. D-șoara *Cella Delavrancea* aduce numai laudă numelui de român. În turneul întreprins de curând în orașele germane, începând cu Viena și sfârșind cu Berlinul și Plauen, a secerat laude meritate pretutindeni.

Are să ne bucure faptul acesta cu atât mai mult, cu cât critica muzicală germană e cunoscută de foarte severă. Un exemplu re va arăta mai bine, cât de mult a fost apreciată D-șoara *Cella Delavrancea*. În 8 Noembrie n. a concertat în Lipsca.

Lipsca e cunoscută ca un focar muzical de prima ordine, spre care se îndreaptă multe sute și mii de talente și semitalente, dar multe și ard ardele în concurența cea mare. D-șoara *Delavrancea* a știut *captiva* prin executarea programului greu și ales, pe cel mai de seamă critic muzical.

Sala dela «Zentral theater» a fost plină de public. Români vre o câțiva, cam puțini. Din criticele cari urmează — traduceri după criticele germane — se va putea încredința și publicul nostru că criticele românești asupra concertului din Sibiu sau dintr'alte orașe ale noastre, n'au fost exagerate.

Românii din Lipsca au dat expresie bucuriei lor invitând pe d-na *Delavrancea*, mama fericită, care însoțește pe tânărul artist în turneul ei și pe sărbătorita artistă, la o întrunire intimă, în localul dela «Zentral theater». Cu cât a fost mai restrâns cercul, cu atât a fost mai animată conversația. Am observat între cei prezenți, pe dl și d-na *Ghidonescu*, dl și d-na *Ștefănescu-Goangă*, poetul *Cerna*, d-șoarele conservatorist *Tarnovschi* și *Gherman*, Dr. *Horia Petra-Petrescu*, *Virgil Madgearu*, doctorand, și alții. Studentimea a predat d-șoarei un frumos coșuleț cu crizanteme.

Las să urmeze datele de seamă elocvente:

Recensentul jurnalului «Leipziger Volkszeitung»:

»Din serata de piano a d-șoarei *Cella Delavrancea* am putut să aud — cu părere de rău numai — două piese de Scarlatti și *Appassionata* de Beethoven, pe lângă toată scurtimea observațiilor mele însă, cred, că sînt îndreptățit să spun, că se manifestă aici un adevărat talent.

Tinăra domnișoară are un simțămînt eminent muzical, o tehnică curată și foarte respectabilă și dispune pe lângă toate acestea și de o tărie, care te pune în uimire. Ceia ce e și mai mult: e plină de muzică

și ea însăși, are temperament, simțămînt, deși nu și-l-a dezvoltat încă cu desăvîrșire, totuși, are tendința conștiință, de-a se apropia cît mai mult de opera, care o execută. Dacă au figurat lucrurile cele două ale lui Scarlatti mai mult pentru că să-și arate artista deșteritatea degetelor, a relevat în sonată o putere de concretizare impresionistă, plină de vigoare îndrăznească, care nu scapă din vedere nici nuanțele cele mai fine; a reușit splendid (famos) mai cu seamă, spre pildă, cu retardarea domolă a timpului de cîteori revenea la ideea principală din partea primă. Cum am spus, aș fi auzit bucuros mai departe (alt concert l-a chemat într'altă sală. — nota trad.) și sînt curios, (gespannt) cum are să se desvolte de aici încolo tinăra artistă.» (9 Noembrie n. 1910).
subscris rm.

Recensentul dela «Leipziger Neueste Nachrichten»:

»O natură marcantă de virtuosă, un temperament plin de foc, care ar voi în puterea lui nepotolită să rupă cu puterea toate zăgăzurile și care se simțește, deocamdată, mai bine în Prestotempo și în Fortissimo. Din punct de vedere tehnic nu mai are artista ce învăța. Cine ne-a adus după o serată, care pretinde atîta oboseală, după o *Appassionata* de Beethoven și »etudele simfonice« de Schumann, Poloneza în As-Dur de Chopin cu atîta claritate tehnică și cu atîta tărie, poate să figureze între cei mai desvoltați artiști din punct de vedere tehnic.

După cîteva observații cu privire la temperamentul, cu care au fost jucate unele piese, urmează:

»Toate în tot: seara poate să se considere ca o recomandare pentru viitor, astfel, încît putem să urmărim cu atenție o nouă cunoștință cu artista *Cella D.*, după cîțiva ani.» A. Schl. (9 Nov. n. 1910)

«Leipziger Zeitung», 260, din 9 Noembrie 1910.

Tinăra Romîncă, care și-a făcut studiile în Paris, se poate lăuda cu un succes hotărît (entschiedener Erfolg). Am auzit mai întîi două piese de Scarlatti, redade cu o tehnică și accentuare ritmică facilă și elegantă. Că posedă și temperament, căldură sufletească și un spirit muzical bun, a dovedit-o cu executarea corectă și plină de elan, excepționind unele mici asperități din cauza grabei, a «*Appassionata*» de Beethoven și a etudei simfonice de Schumann, una din cele mai superioare — nu numai din cele mai grele — probleme pentru un artist, care reproduce. Numai aceia vor putea să le redea bine, cari s'au adîncit, dînd uitării toată gloria de virtuositate, cu dragoste și înțelegere matură în Schumann. Deși ne-a rămas ceva datoare artista — și nici nu este mirare la cei 18 ani ai ei — în privința fantaziei creatoare, a puterii spirituale și-a pătrunderii adînc simțite, deși n'a fost deci felul de predare în stare să te sguđuie sau să te subjuge, totuși a știut să te țină legat și să te intereseze vădit, în urma tipului bărbătesc — am putea zice — de interpretare. Nu domnea nimic spălăcit, ce să-ți amintească o exuberanță a simțămîntului, totul apărea reliefat și curat. În program se mai aflau și piese de Debussy, de St. Saens, de Fauré, de Chopin, de cari nu ne-am putut bucura, cu părere de rău. Bucuros am fi ascultat, să ne încredințăm dacă se pricepe să și cînte la piano. Subscris E. M.

Correspondent.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 18 Noembrie n. 1910.

— Pentru fondul zărilor a dăruit dl Alexandru Lazar din Chișineu suma de 20 coroane.

— La dineul de curte, dat de Maj. Sa în onoarea delegaților, Maj. Sa s'a adresat și dlui Dr. Iosif Gall, membru al camerei magnaților, vorbind cu el despre afaceri de ale acestei camere.

— Invățător român suspendat. Din Sarcia-română ni-se scrie: Cu data de 15 Noembrie, comisia administrativă a comitatului Torontal a suspendat, prin hotărîrea sa Nr. ul 3726, definitiv din post pe invățătorul nostru Iosif Nestorovici.

Motivele: purtarea bravă la alegeri și »spor neîndestulător în propunerea limbii ungurești«.

— Vlaicu și-a reluat zborurile. Ni se anunță din București: Inginerul Vlaicu a reurtat pe ziua de ieri un nou succes.

Timpul fiind prielnic și auzind că la aerodrom se fac pregătiri pentru zburat, aviatorul român s'a hotărît să facă o nouă vizită colegilor săi dela Kitila, cu care ocazie să-și poată încerca și motorul pentru zborul mai lung proiectat pe de-asupra Capitalei.

La ora 3 și un sfert, aeroplanul este scos din hangar, iar peste zece minute, motorul este pus în mișcare. Aparatul se ridică în aer cu ușurință și apucă spre sud de unde virează apoi spre dreapta și ia drumul Kitilei, menținându-se la înălțime de aproape 80 metri.

După 12 minute aeroplanul so-este de-asupra aerodromului pe pista căruia se găseau pregătite pentru zbor aparatele lui Farman și Wright.

Mușimă prezintă face ovațiuni aviatorului român. Acesta însă nu se coboară și după ce face înconjurul aerodromului ia drumul Cotrocenilor unde nu ajunge la timp de oarece din cauza frigului carburatorul înghețase și motorul amenința să nu mai funcționeze.

Intregul voiaj Cotroceni-Kitila, dus și întors, a durat exact 26 minute.

În momentul când Vlaicu ajunsese din nou pe câmpul Cotrocenilor, elevii școlii de infanterie care se găseau la exerciții, entuzasmați de splendidul zbor al aviatorului român, au tras trei salve în onoarea lui.

— Comitetul «Asociațiunii» din Sibiu, în ședința sa de la 3 Nov. n. 1910 a hotărât, ca în vederea meritelor culturale ce și le-a câștigat institutul «Economul» din Cluj, prin acțiunile sale pe terenul economic, și prin creațiunea unor instituțiuni filantropice, — să depună cu ne mai însemnate din fondurile «Asociațiunii» la acest institut.

Institutul «Economul», care stă în preajma serbării jubileului de 25 ani al existenței sale, a urmărit tot mai potențat scopul de a ridica nivelul cultural și economic al țărânilor din circumferința sa de lucrare și-a creat pe lângă aceasta și instituțiuni filantropice de caracter general românesc.

— Iarăș pangermanism. În Viena există de multă vreme o societate «Verein zur Erhaltung des Deutschtums in Ungarn», care urmărește ținta de-a conserva și promova elementul german din Ungaria. Această societate a adresat de curând un apel către Germanii din Ungaria, invitându-i să îmbrățișeze cariera de meseriași și industriași. Societatea s'a oferit chiar să găsească elevilor germani locuri în marile fabrici de industrie din Austria atât de înaintată în ce privește industria.

Ministrul de Interne a descoperit însă și în această străduință economică «agitație» și a oprit răspândirea în Ungaria a tuturor publicațiilor acestei societăți... Atât a publicațiilor de până acum, cât și a celor din viitor.

— Cununie. Domnișoara Grațiana Boneu din Brad și dl Silviu Beșan, profesor la pedagogiul român din Arad, își anunță cununia ce va avea loc la 20 Noembrie n. în biserică gr. ort. română din Brad.

Felicitările noastre.

— Boala lui Tolstoi. Marele Tolstoi zace și acum în gara dela Astepovo, și știrile ce sosesc sînt din ce în ce mai îngri-

Gulere
și
Manșete.

Numai calitate bună.
Marca lanț.

SUC. EMMER FERENCZ
Weismayr Ferencz
Timișoara, centru, strada Hunyadi

jiitoare. Cu toate că e acum foarte slăbit, medicii nădăjduiesc încă în organismul lui puternic care a avut de multe ori să lupte cu puternice atacuri de cord și a ieșit întotdeauna biruitor. Contesa Sofia locuiește într'un vagon de clasa întâi în gară și nu și-a văzut încă soțul, căci acesta nu vrea s'o mai vadă, dealtcum și medicii au oprit-o să intre la el. O mare parte a cauzei care a făcut pe Tolstoi să-și părăsească familia o poartă și fiii săi, cari îi amărau zilele cu veșnicile lor pretenții. Tolstoi le extradase de mult partea lor de moștenire, dar aceștia nu s'au mulțumit cu ce le-a dat și au cerut și proprietatea asupra editării cărților lui Tolstoi. Tot ei au făcut pe cel mai bun prieten al tatălui lor, Cserkov, să fie dat peste graniță.

Din Petersburg se telegrafiază că sfântul sinod a ținut o adunare secretă în care s'a ocupat de relațiile dintre biserică și Tolstoi. Se vede că sinodul vrea să repare ruptura care s'a ivit între Tolstoi și biserică și să revoace anatema aruncată asupra lui. Presupunerea aceasta o întărește și faptul că episcopul de Moscova a plecat la patul de suferință al lui Tolstoi, iar mitropolitul din Petersburg i-a trimis următoarea telegramă:

Din momentul în care D-ta ai rupt cu biserica m'am rugat neincetat și mă rog și azi ca Dumnezeu să se îndure și să te readucă iar la biserică. Se poate ca în curând să te cheme înaintea scaunului său. Te rog pe Dumneata, care zaci în suferințe să te împaci cu biserica și cu drept credinciosul popor rusesc.

Dumnezeu să-ți ajute și să Te miluiască.

— **Studentii români în străinătate.** Din München ni-se scrie: Sunt în München aproape de o lună. L'am ales anume fiindcă auzisem multe despre acest oraș al artelor. Mi-se spusese că mai studiază aici mulți tineri români. Ajuns aici am stat două săptămâni fără să întâlnesc unul de român. Abia într'un târziu le am descoperit locul de convenire. Am aflat, spre bucuria și spre surprinderea mea, că sunt aproape la 60 de studenți români aici. Aproape toți din România, numai vreo 5—6 din Ardealul nostru. Cel mai mulți sânt la tehnică. Dar urmează câțiva și la pictură, la sculptură și la economia politică. Au și o societate »Patria« de vro 12 ani care există.

Aseară (15 c.) s'a constituit noul comitet al acestei societăți. S'au adunat vreo 20 de tineri. Și în voie bună, cu glume și cu veselie, s'a ales noul comitet. Președinte a fost proclamat dl Bunescu, student la pictură.

M'a surprins plăcut felul în care a decurs convenirea aceasta a studenților noștri de aici. Tinerii, cari se știu înțelege, fără să se certe, cred că vor ști să desvolte o activitate rodnică, în sânul societății lor. Dădat cu certurile tinerimei noastre din Budapesta și din Cluj, mi-a căzut așa de bine seriozitatea acestor tineri.

Cu vremea o să vă trimit mai multe vești despre această tinerime, cum și despre alte lucruri de aici. — *Un student ardelean.*

— **Femei criminale.** Ni se anunță din Deva că jandarmeria a arestat în comuna Hondol pe femele Pintea Maria, nevasta lui Hatăș Augustin, a lui Muntean Petru și pe a lui Petru Topor. Cauza arestării e că puțin mai înainte murise țărânii Petru Topor, din Hondol. Lucrul nu părea de loc curat, căci moartea l-a apucat fără de veste cu toate că era sănătos și volnic.

Autoritățile au porocit deci cercetări și au descoperit că femele aceste împreună au otrăvit pe

biatul om. Inculpatele au fost internate la penitenciarul din Deva.

— **Unguri decorați de Regele României.** Regele Carol a conferit următoarele decorațiuni la diverși funcționari ai poliției din Budapesta.

Marea cruce a ordinului Coroana României în gradul de ofițer consilierului ministerial Ladislau Szabo, șeful siguranței din ministerul de interne și prefectului superior al poliției din Budapesta Desider Boda; Coroana ordinului Coroana României în gradul de comandor suprefectului poliției Franz Pekary; Crucea ordinului Steaua României în gradul de ofițer secretarului ministerial din ministerul de interne Ludwig Szeszt; Crucea ordinului Coroana României în gradul de ofițer, prefectului de poliție Eugen Ciocan, și Crucea ordinului Steaua României în gradul de ofițer șefului detectivilor din Budapesta Koloman Krecsanyi și funcționarilor de poliție Vincent Marcovici și Edmund Garbety.

— **Exundări în Maramurăș.** Din Siighetul Marmăției ni-se anunță, că riul Taraczk a exundat. În comuna Neagova șasezeci de case și drumul de țară în lungime de 150 m. sânt acoperite de apă.

— **Răsplată negrilor.** Mai ales în vremea din urma s'a observat o mare nemulțămire contra președintelui Taft că nu a răsplătit cu nimic credința politicianilor negri cari ca cetățeni ai Statelor Unite au cerșit pentru el pe vremea alegerilor. Insuși Taft a recunoscut indignarea îndreptătită a negrilor și înțelegându-se cu ministrul de finanțe a hotărât ca se dea unul cetățean negru așa de dignitate cum n'a mai avut nici un înaintaș al lor de mai înainte. Această demnitate constă în oficiul de secretar la justiție care a fost conferit lui William Lewis, procuror în Bolton unul dintre cel mai talentați juriști negri. Pe lângă aceasta a mai numit pe doi negri vameși în Toledo și Washington. Până acum încă purtau negri înalte slujbe în oficiile statului dar cinstea ce i s'a dat lui Lewis nu s'a mai dat nici unul cetățean negru.

— **Femele în armata franceză.** Din Paris vine știrea că generalul Dalstein a denumit pe doamna Lagardelle institutoară militară și cu denumirea aceasta s'a înrolat cea dintâi femeie în armata franceză. Doamna Lagardelle e o forță pedagogică recunoscută, care a avut reușită splendidă cu instrucția analfabeților adulți.

În armata franceză încă e un număr considerabil de analfabeți a căror instrucție întâmpină mari greutăți din cauza culturii defectuoase; dreptaceea ministrul francez de război a hotărât să predea doamnei Lagardelle instrucția recruților, cărei li vor organiza o catedră specială. În curând se va adevăra deci că cu bânțe și tratament omenos poți instrua recruți mult mai ușor decât cu brutalități și injurături ordinare ale gradăților.

— **Un musafir extravagant.** Scriitorul Vico Montegazza în cronica veselă a unei reviste italiene ne prezintă tipul unui musafir extravagant care a zăbis recordul în exploatarea dreptului de bună primire. Lucrul a avut loc în casa generalului Italian Luceani, care s'a lăsat de militărie și a plecat la Londra, unde a înființat o fabrică de oglinzi pe urmă s'a făcut bancher și a câștigat milioane. Pe unul dintre cele mai elegante bulevarde și a ridicat apoi o vilă de un lux uimitor, în încăperile căreia ospăta bucuros lumea, mai ales pe membrii coloniei italiene. Toți câți ni-mereau pe la el pe vremea prânzului erau reținuți și la masă, și erau mulți cari veneau la el luni de-a rândul, numai că la masa lui se mânca splendid, dar între oaspeții aceștia era unul căpăținos care ani de-a rândul se înființa la masa generalului — deși acesta nici nu-l cunoștea mai de aproape.

»Pe domnul acesta — zise gazda într'un rînd, zîmbind binevoitor — l'am invitat din întâmplare o singură dată, sânt vr'o trei ani acum, și de atunci mănâncă în fiecare zi la mine. Se vede că invitarea e valabilă ad infinitum«. De multe ori generalul era dus, sau din familie nu era nimeni acasă, pentru asidul musafir se așternea însă masa regulat, iar când într'o zi nu se putea prezenta, din cine știe ce motive, își scuza absența în scris. Cu vremea însă se simțea ca acasă și

începuse să terorizeze slugile și de nu i plăceau bucatele certa al dracului pe bucătar care la rîndul său li făcea de frică toate poftile și nu îndrăznea să mai servească nici odată ce nu i plăcea.

— **Victimele geloziei.** Într'un hotel din Paris, calea Rue de Roure au găsit ieri după amiază cadavrul baronesei Olivier d'Ambricourt soția unui căpitan de marină în rezervă. Lumea a trecut ușor peste acest incident, mai ales în orașul a cărui valuri a înghițit zilnic sute de vieți. Dar în aceiași zi poliția a primit o scrisoare dela căpitanul Meinier, soțul baronesei, în care mărturisește că chinuit de gelozie și-a înveninat nevasta, ne mai putând răbda supliciuul când își vedea soția adorată făcând altora ochi dulci. Poliția s'a pus pe cercetări, dar până acum n'a dat de urma căpitanului, se crede că s'a sinucis și el.

— **O aventură »suspectă«.** »Gazetta del Popolo« povestește o întâmplare veselă care a avut loc în Trani, între secretarul papal Pasquale Catachio și nepoata episcopului din localitate. Secretarul era oaspe zilnic în reședința episcopului și așa s'a întâmplat că s'a îndrăgilit de nepoata episcopului cărei încă li căzuse drag tărâmul și într'o bună zi au dispărut amândoi. Bietul episcop numai acum s'a desmetecit și a văzut cum stau lucrurile, s'a dus deci și a telegrafiat pe loc la oficiul secretariat al Papal: »Pasquale Catachio care a plecat la Roma, e suspect; luați-l sub pază«. La secretariat s'a crezut că menționatul s'a contaminat de holeră și toate leacurile din Trani erau așteptate de medici ca să la ia primire pe cel bolnav. »Suspectul« secretar însă n'a venit și zărele au scris ziua următoare despre aventura idilică a cărei sfârșit a fost căsătoria.

— **Contesa Tarnowska.** Ziarele italiene aduc știrea că contesa Tarnowska, condamnată la cinci ani de pușcărie pentru instigație la omor, a înnebunit în temniță. Nenorocita contesă a fost transportată la un ospiciu de nebuni unde își va face restul de pedeapsă.

— **O nouă fundațiune a lui Carnegie.** Zilele aceste Carnegie, Cresusul american își va serbători a șaptezecisicincea aniversară și cu prilejul acesta a pus bază unui fond de cinci milioane pentru universitatea de științi din Pittsburg. Se știe că mecenatul Carnegie a jertfit în scopul științelor peste optzeci de milioane.

— **Nebun — matricid.** Miercuri în comuna Kajdacs din comitatul Tolna s'a întâmplat un caz foarte enofonant. O femeie bătrână locuia împreună cu feciorul său, care de mai multă vreme era nebun. Miercuri feciorul cuprins de nebunie a lovit în cap cu scaunul pe mamă-sa, care a căzut plină de sânge pe vatra casei. Nebunul la vederea sângelui, s'a infuriat mai tare și a călcat-o în picioare până a omorât-o. Ucigașul nebun a ieșit apoi în stradă și se făia cu ce a făcut. El a fost prins și arestat. Cadavrul nefericitei bătrâne a fost secționat și s'a constatat, că ucigașul a rănit în 30 de locuri pe mamă-sa, dintre cari cele mai multe au fost de moarte.

— **Inimă de mamă.** Ieri a fost înmormântată în Eperjes o femeie, nevasta unui proprietar, care a avut o moarte tragică. Înainte cu câțiva ani li murise un băiat de nouă ani și da-atunci ea, mama, zilnic mergea să se roage la mormântul băiatului. În ziua morții la romano-catoli a stat ziua întreagă în cimiter și fiind o zi friguroasă s'a răcit și-a căpătat aprindere de plămâni, care în vreme scurtă a și omorât-o.

— **Atentat zădărnict.** În Calcutta la prânzul de gală dat în onoarea plecării viceregelui lord Minto au fost prinși și arestați trei tineri Bengali, bănuți că voiau să atenteze la viața viceregelui. Doi dintre ei au ajuns la masă în apropierea lordului Minto și a nevestei lui, iar al treilea a venit la prânz cu invitare falsă, însă ochii ageri ai agenților secreți li-a zădărnict planul infernal.

— **Motiv de căsătorie.** Baizac în cartea sa »Psychologie du Mariage« își stră cincizeci și nouă de faze ale motivelor cari fac pe bărbați să se căsătorească. Din America însă vine știrea unui al șazecilea motiv încă necunoscut. Anume în statul Wisconsin, partidul republican a candidat

la scaunul de guvernor pe un arume François Gaverni, un butlac recunoscut de mare antifemenist. Dumineca trecută candidatul la scaun a luat parte la un banchet aranjat în cinstea lui de parizani. Unul dintre aceștia într'un discurs, a tingând coarda sentimentală și a exprimat nădejdea că la caz de reușită dl Gaverni se va însura. Proiectul a fost aprobat sgomotos și candidatul a declarat că de va reuși la alegeri se va însura necondiționat, dând prin aceasta o strașnică probă de abnegație. Ce nu face «chestia de partid»!

— **Catedră pentru aviație.** Din Bristol se anunță că la universitatea din Bristol (Anglia) s'a înființat un curs pentru aviație de cinci luni. Cursul va fi ținut de cei mai de seamă fizicieni și meteorologi englezi, cari vor propune elevilor teoria sborului.

— **Nou medic român.** Dl Dr. Corneliu Dărămuș, medic specialist în boale de femei anunță, că și-a început practica de medic în Alba Iulia, piață, lângă farmacia dlui Virgil Vlad.

— **Cometă nouă.** Profesorul Millosevits, directorul observatorului astronomic «Collegio Romano» din Roma a lăsat vestea, că astronomul Vic Cerulli, proprietarul și directorul observatorului de lângă Teromo cu ajutorul unui aparat fotografic a descoperit o cometă nouă. Simburile acestei comete are formă de stea și este înconjurat de o mică negură. Cerulli a descoperit noua cometă în 8 Noembrie, iar în zilele următoare a examinat-o mai cu temei.

Acum putem aștepta apariția numai a două comete, una numită Faye, care în 4 Iulie 1903 s'a văzut în jurul soarelui, iar alta a lui Swift, care mai pe urmă s'a arătat în 21 Aug. 1895. Cometa pe care a descoperit-o Cerulli nu este identică cu nici una dintre aceste două. Noua cometă se află în zodia Taurului, lângă steaua T, spre Nord dela pleiade. Seara dela 6 ore se poate vedea în partea sud-vestică a orizontului, dar numai cu ajutorul telescopului.

— **Desvăliri senzaționale în chestiunea Azev.** Într'un număr recent al ziarului «Frankfurter Zeitung» a apărut un articol, în care scriitorul rus Burzev, care trăiește în Paris, cere în baza unor acte foarte compromițătoare revizuirea procesului Azev. De altfel articolul este adresat lui Stolypin, care răspunzând la o interpelație din Duma rusească în chestia Azev a declarat că nu s'a adus nici o dovadă care să arate vinovăția lui Azev. Față de această declarație, Burzev în articolul său avertizează pe Stolypin, că dacă voiește dovedi, apoi să cetească rapoartele secrete ale ofițerului de poliție, care, dându-se medic s'a furișat la patul bolnavului atentatorului rănit Sasanov, ca să asculte aiurările acestuia. Un singur nume amintește, pe al lui Valentin Cuzmici. Poliția știe, că acesta era între revoluționarii pseudonimul lui Sasanov. Amintirea acestui nume dovedește că atentatul a fost plănuț și executat numai de Sasanov singur. Articolul se mai referă la memoriul lui Bozici Savincov, despre uciderea lui Pichve. Acestea îi vor putea convinge pe Stolypin despre rolul lui Azev la acest atentat și despre modul cum a omorât prin ofițerul poliției pe antecesorul său. Burzev citează din un raport secret pasagiul, care spune, că Azev a fost acela, care a stăruit mai mult pentru uciderea lui Pichve. În raportul acesta se mai spune și aceea, că însuși Azev a condus pregătirile atentatului pentru care timp de zece zile a locuit în casa lui Savincov și de aici dirija munca conjurătorilor. Azev înainte de săvârșirea atentatului cu câteva zile numai a părăsit casa și s'a dus la Wilna, ca să aștepte vestea morții lui Pichve. Burzev susține autenticitatea acestor însemnări chiar fiind că ele sânt scrise de un astfel de om, care mai târziu trebuia să fi fost și el tovarășul lui Azev la plănuirea atentatului contra marelui duce Sergiu. Burzev își sfârșește articolul declarând solemn, că e gata să meagă la Petersburg pentru ca să prezinte actele prin cari se dovedește vinovăția lui Azev.

— **La croitoria universală.** I. Petrașcu, Sibiu — Nagyszeben, Strada Cismădiei Nr. 30, Telefon 721. Se pregătesc cele mai frumoase haine, după croială cu șic, pentru civili: fracuri, saloane, jachete, sacouri, pardesiuri, paltoane etc. Asemenea să execută pentru ofițeri și voluntari, tot felul de uniforme, iar în depozit se află diferiți articli pentru uniforme: săbii, chipiuri, portofee, mănuși etc. Atrag deosebita atențiune

asupra reverențelor preoțești, ce se pregătesc în atelierul meu, după moda cea mai nouă. Comandele se pregătesc în timp foarte scurt.

— **Balul costumat din Arad.** În editura librăriei «Tribuna» a apărut o serie de 6 cărți poștale ilustrate, în culori, reprezentând costume și grupuri dela balul costumat din primăvara aceasta. Bucata se vinde cu 24 fileri, seria de 6 bucăți 1 cor. 20 fil. + porto poștal 10 fil., recom. 35—45 fil.

Comercianților și vânzătorilor 50 bucăți cu 9 cor., 100 bucăți cu 16 cor. plus porto.

Venitul curat se va adăoga la fondul «Reuniunii femeilor române din Arad» pentru zidirea unei școli de fete.

Dentist român în Arad.
VIRGIL MUNTEAN
Szabadság-tér Nr. 3. Lângă farm. Rozsnyay.

Dinți artificiali în cauciuc dela 4 cor. în sus. Coroane de dinți în aur 24 cor. Dinți cu șurub în aur și platină 20 cor. Poduri în aur și aluminiu, cari nu se pot scoate din gură, în preț cât se poate de moderat și în rate lunare. — — — Garanță până la 10 ani. Reparaturi la pieze făcute de mine se efectuează gratis. Celor din provincie se efectuează lucrările în aceeași zi.

Cronica socială și artistică.

Concert în Săliște. Reuniunea română de cântări din Săliște invită la concertul ce va avea loc la 20 Noembrie n., orele 7 și jumătate seara, în sala festivă a școlii din Săliște cu următorul program:

1. I Popescu Pașărea: «Cuvine-se cu adevărat».
2. G. Dima: a) «Sărmana frunză»,
b) «Măndrușica de demult».
3. Declamațiune.
4. Mendelsohn: Trei cântece populare:
a) «Cu mine fugi»,
b) «O brum'a dată»,
c) «Pe al ler mormânt».
5. Kiriac: a) «S'a dus cucul»,
b) «Morarul».
6. Declamațiune.
7. T. Popovici: a) «Fosie verde pup de crin»,
b) «Mama Arghelușca».
8. Méhal: «Auzi!».

După concert danț.

ECONOMIE.

În mijlocul poporul. Împrietinirea poporul nostru cu tovarășile, minunata armă a organizației și întăririi economice — credem că nu ne poate cere atâtea jefite câte n'am dator să le facem.

Și fiindcă reușita de până acum ne-a dovedit peste așteptare, că la poporul nostru, în împrejurările date, cea mai ușor de înțeles și de primit este întovărășia pentru asigurarea vitelor, «Reuniunea proprietarilor de vite din Orăștie» a hotărât să țină din nou un șir de prelegeri economice în feluritele părți ale țării în care se va vorbi despre:

«Insemnătatea și alcătuirea tovarășilor» și «Asigurarea vitelor».

Acest întâi șir de prelegeri, va fi ținut prin redactorul «Tovărășiei» și directorul Reuniunii pentru asigurarea vitelor dl Vasile C. Osavadă.

De data asta anunțăm următoarele prelegeri:

La 20 Noembrie st. n. (Duminecă) se va ține prelegerea publică economică în Caransebeș.

La 21 Noembrie st. n. (la Archangeli) se va ține prelegere în o comună din jurul Timișorii.

La 24 Noembrie st. n. (Joi) se va ține prelegere în Băj.

La 25 Noembrie st. n. (Vineri) se va ține prelegere în Ludoș (Maros-Ludas).

La 26 Noembrie st. n. (Duminecă) se va ține în o comună din jurul Bistriței.

La 30 Noembrie st. n. (Miercuri) se va ține prelegere în Șomcuta-mare.

La 2 Decembrie st. n. (Vineri) se va ține prelegere în Buteni.

La 4 Decembrie st. n. (Duminecă) se va ține prelegere în o comună frunțasă din comitatul Timiș ori Torontal, — nu e încă statorit unde.

Amănunte asupra acestor prelegeri (locul, ora la care se țin) se vor da prin frunțășii din partea locului și întru cât va fi cu puțință și prin gazetele de zi.

Plata grânelor din Aradul-Nou

17 Nov. 1910.

Vremea e favorabilă pentru economie. Din unele părți vin știri despre mici înghețuri. Grul și seara de toamnă răsar bine și încurind se vor sfârși și celelalte sămănături.

Tirgul de bucate e încă tot constrâns.

Șta răbdând ai!

grâu 3000 mm.	9 80—	10 10
grâu mm.	6 50—	6 60
orzoare mm.	7 30—	7 40
secară mm.	6 60—	6 70
șăușcol 400 mm.	4 40—	4 50

Prețurile sunt socotite în coroane și după 50 de chilograme.

BIBLIOGRAFII.

La Librăria Tribunei se află de vânzare + 10—20—30 fileri porto, de curind apărute următoarele cărți:

N. Iorga:

Viața femeilor în trecutul românesc.

à 175 cor.

Balada populară românească.

Originea și ciclurile ei.

à 20 fil.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.
«Tribuna» institut tipografic, Nichia și coas.

Dentist în Cluj.
NAGY JENŐ
„ specialist pentru dinți artificiali fără pod în „
CLUJ-KOLOZSVÁR.
(La capătul străzii Jókai, în casa proprie.)
Pune dinți și cu plăcere în rate pelângă garanță de 10 ani.
Dentist în Cluj.

**Credit pe ipotecă, pe cambiu
și pentru ofițanți
mijlocește**

Herzog Sándor

A R A D,

str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 376.

»Cassa de păstrare« (reuniune)
în Săliște.

AVIS!

Se caută pentru stabilimentul electric cu mașină de vapor și cu motor de păcură (60 HP) ce se va construi în Săliște, în primăvara anului viitor 1911, un

conducător de construcție

care e în stare după terminarea construcției să primească conducerea tehnică a stabilimentului.

Se reflectează numai la o putere de lucru rutinată și energetică, care e esertă în special în tehnica electrică și de mașini și coalificată pentru de-a conduce în mod de sine stătător mașineriile din stabiliment.

Acceptarea se face, după terminarea construcției și punerea în lucrare a stabilimentului, deocamdată în mod provizor pe un an. La caz de convenire reciprocă respectivul va fi aplicat în mod definitiv.

Oferte, cu dovezile de coalificare, cu indicarea ocupațiunei de până aci, a etății și a pretenziunilor de retribuțiune, sunt a se adresa până în 15 Decembrie a. c. st. n. la **Cassa de păstrare (reuniune) în Săliște** (lângă Sibiu).

Diracțiunea

Mașini de cusut pentru trebuințe casnice sau industriale, de cea mai bună fabricație.

biciclete și gramofone

se pot cumpăra cu prețuri moderate

și plătit în rate favorabile la

Bodor Béla

magazin de mașini de cusut și biciclete la

Făgăraș, Str. Honvéd Nr. 11.

Cultivătorii de vii!

În interesul lor propriu și fac atenție, că **altoii de Ermelék**

pregătiți de oamenii mei specialiști excelenți se află deja la mine în cantitate obișnuită, — conform ordinului ministerial.

Altoi de vișă americană

și europeană cu rădăcini și netede precum și mădițele renumite »Delaware« cu rădăcini și netede, se vând pe lângă garanția cu prețurile cele mai moderate, iar comenziile pentru soiurile »Ömre« și »Lovanna« rog să se facă încă de-acum. Catalog de prețuri bogat ilustrat, care conține multe lucruri folositoare se trimite gratis și franco. Adresa:

Kágyi Szabó István,

proprietarul coloniei de altoi de Ermelék și proprietar de vie în Bihar-Diószeg.

RICHARD KRAMER

arhitect diplomat

BISTRITA — BESZTERCZE.

Planuri și preliminar de cheltuieli, la dorință se trimit gratuit și porto franco.

Carurile de nuntă cele mai potrivite!

Foarte mare asortiment de sticle, porțelană, maiolică, alpaca de Berador, articli de argint Alpaca lampe, tacămuri de masă patentate, sticlării pentru o elieri, pahare pentru beere și vin, în cadrul-rea de scoane. Arzătoarea Wolfram cu 70% economisire Comandele din provincie se execută prompt și conștiințios

HECKER și KLUDSZKY

urmașii lui Kaufmann Jakob

prăvălie de sticlării și porțelană

Lugoș, Str. Széchenyi 11.

(Vis-à-vis de fotograful Naschitz.)

Telefon Interurban No 224.

Anunț pentru licitație de lemne.

Lemnele din pădurea comunei Forotic de pe un teritor de 431 jugh. cat., fosta proprietate a urbarialștilor, în 12 Decembrie n. 1910 după amiaz la orele 2 se vor vinde la licitație publică la casa comunală din Forotic (Forotik, Krassó-Szörény m.) înaintând totodată și oferte în scris închise.

Conform prețurii, se va vinde următoarele:
Lemne de stejar, pentru zidiri și pentru lucrat 2648 m. cubici.
Lemne pentru foc de stejar, teiu, cer, și carpin. 3730 m. cubici, a căror preț în total face 78128 coroane.

Ofertele, închise provăzute cu timbru de 1 cor. să se trimită mai târziu până la 12 Decembrie n. 1910 la 2 ore d. a. la președintele urbarialștilor în Forotic, u. p. Kákova; în ofert prețul de cumpărare pentru grupa de lemne de pe teritor să se însemneze cu cifre și cu litere, ca să se vadă că oferentul cunoaște condițiunile de licitație și a contractului și se supune acelor.

Deodată cu ofertele să se trimeată la adresa președintelui urbarialștilor un vadiu de 10% din prețul de exclamare, sau să se depună înainte de începerea licitației publice.

Ofertele necorăspunzătoare condițiilor de mai sus, neasigurate cu vadiul recerut precum și cele întârziate sau făcute pe cale telegrafică nu se iau în considerare.

Condițiunile contractului și a vânzării se pot vedea la președintele urbarialștilor în Forotic, sau la curatoratul silvanal cercual reg. ung. din Várșeț (Versecz).

Gările mai apropiate de pădure sunt Surduc (Szurduk) și Forotic (Forotik) adecă cale de 4 chlm. Stațiunea poștală, telegrafică și gara la Forotic. Dat în Forotic luna Noiembrie 1910.

Pavel Iova
președinte urbarial.

CROITOR ROMÂN.

Am onoare a aduce la cunoștința onoraților domni, preoți și învățători, precum și întregului public român, că mi-am deschis în Pâncota (Pankota) Str. Principală o

croitorie modernă

unde pregătesc totfelul de haine bărbătești, precum: saloane, sacouri, paltoane ușoare și de iarnă, pardesiuri etc. Mai departe efeptuesc și prenoesc: odăjdii bisericesti precum: prapori, patrafiri, reverenți ș a.

Rugând binevoitorul sprijin al on. public român, semnez cu deosebită stimă:

Gheorghe Drăgălina,
croitor.

serviciu conștiințios!

Societatea pe acții

Holandeză

pentru asigurarea vieții.

(Algemeene Maatschappij van Levensverzekering en Lijfrente) Amsterdam.

Diracțiunea pentru Ungaria:

Budapest, Hollandi-udvar,
(palatul propriu, Piața Kálvin, Strada Baross și Calea Üllői-ut.)

La finea anului 1909 au fost sumele asigurate

peste 358 milioane Cor.

Suma totală rezervei premiilor 107 mill. 216.324-96 Cor. A plătit asiguraților până în prezent 96 mill. 370.016-33 Cor.

Premiile cele mai ieftine.

Prospecte sau alte deslușiri dau cu plăcere Diracțiunea pentru Ungaria în Budapesta și reprezentanții societății din țara întreagă precum și

Dirigența pentru Ardeal:

Fritz Prediger jun. Brașov, Str. Neagră 14, și Agentura pentru Sebeșul-săsesc (Szászsebes) și jur:

Ioan Pavel și Heinrich Schunn, învățători.

Nou magazin de blănărie.

Am onoare a aduce la cunoștința stimatului public din loc și jur că, am deschis un magazin de specialitate, bine asortat, după cele mai moderne cerințe

în palatul contelui Nádasdy din Arad strada Forray.

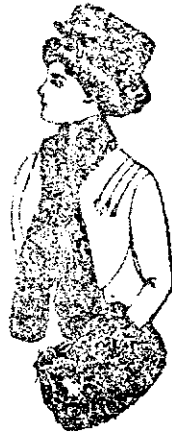
Am în depozite: șaluri și blăni pentru femei, căcluli și mășoane, apoi pentru stradă și haine de călătorie etc. Primesc din a est ram orice lucrări noul și reparaturi, îngrijire pentru vară etc.

Scopul meu e să servesc on. cliențele marfă și lucru bun, pe lângă prețurile cele mai moderate.

Cerind sprijinul on. public, semnez

cu distinsă stimă:

Kovács Géza
blănar.

Invenție nouă!

Invenție nouă!

Moară de oțel pentru întrebuițare în economie și acasă, macină excelent orzul, eucuruzul și grăul, se învârtă cu mâna, puterea de muncă a unui băiat de 6 ani, 1 kilogram pe minut - pe lângă garanția și numai într'o mărime.

Prețul 14 coroane.

Fac aparate pentru desfacerea sămânței de lucernă și trifoiu de mână cu puterea ori cu mâna, de aplica în mașina de îmblătit ori de sine stătătoare Prețurile să se întrebe.

Kádár Gyula

fabrică de aparate de desfăcut sămânța trifoiului și atelier de reparaturi de mașini

ORADEA-MARE

(Nagyvárad) Vilanytelep mellett.

JOHAN GENSTHALER

gluvaergiu și ciasornicar,
in Orăștie. Szászváros.
Filială in Szászsebes.

Vânzare de juvaere, de aur și argint
și ceasornice pe
lângă garanție și
prețuri moderate. —
Să fac orice reparatură
de juvaere și ceasor-
nice de aur, repede
precis și ieftin. —
Serviciu conștiințios. —

F. Stoiber

mănușer
Heltauer-g. 57. SIBIU. (Nagyszében.)

Mare depozit de mănuși de piele
glacé, svedeză, nappa și alte pieluri fine.
Dantele de mătasă și zăbranic, mănuși.
Totfelul de bandage pentru hernie simple
și duble, diverse centurione de tot felul,
bandagii, apoi clorapl de bărbați și de
femei și rufe. Aparate pentru îndrepta-
rea corului pla copii și fete, cordoane

pentru băr-
bați, dela cele
mai simple
până la cele
mai fine, iri
gatoare, ma-
țuri de cau-
ciuc, jeturi de
cauciuc și
perinute de
caucinc ptru
călătoria în
tren, clorapl
de caucuc,
d ferite arti-
cole igienice
de caucine
din Franța
pentru băr-
bați și pentru
femei. Toate
sînd numai de calitate cea mai bună și
— — in prețurile cele mai ieftine. — —
Moștele au prețul redus!

Horváth István

fabricant de instru-
mente muzicale în
Budapesta, Rákoczi-ut 51.

Recomandă pe lângă prețuri moderate

pianuri, cimbale, pia-
nine, violini, flaute,
harmonice, precum și
tot-felul de instrumente
muzicale. Prețul școalei Kulif-
fay pentru învățatul cimbalului 7 cor.
Țin în depozit piese românești pentru
cimbală. Catalog (ilustrat) de prețuri
la dorință se trimite gratis și franco

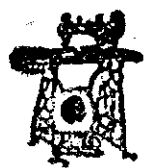

Premiat la Paris în anul 1908 cu diplomă
de croitor.

Fanta István croitor de baine
bărbătești în
Cluj—Kolozsvar, Szentegyház-u. No 1.

Iși recomandă
atelierul de croitorie
pentru bărbați

corespunzător cerințelor moderne de
azi, unde se vînd cele mai moderne
materii de baine din țară, scoțiene
și engleze. Pregătește cu prețuri ieftine
pardesii, paltoane ușoare și
de iarnă, precum și cojoace (bonzi)
pentru oraș, ș. a.

In magazinul de
mașini de cusut
biciclete

— lui
Kalmár Mihály

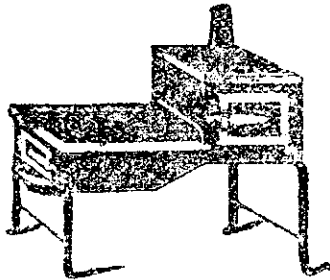
Cluj—Kolozsvar, Czertörö-u. 56.
se pot cumpăra orice mașini de
cusut pentru gospodărie și indu-
strie, deasemenea biciclete deplin
echipate, plă-
tina lunar, în
rate avantaja-
gioase.

GERGELY ANDRÁS

— tinichler (bădigar) —
Mare magazin de vîntre de
— fier (sparcherturi) —

Cluj—Kolozsvar, Óvár,
Strada Matyás király.

Comandele
și reparațiile
se primesc
și execută
prompt și
conștiințios.
Prețuri
convenabile.

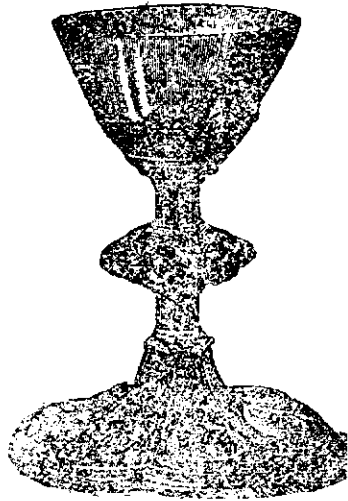
JOSEF JIKELI, Sibiu, str. Cisnădiei Nr. 47. — Telefon Nr. 190.

neguțatorie p. articlii de sticlă, porcelan și metal; farfurii și bîlde
Inflorate, rame p. icoane, globuri și lămpli, oglinzi țigle de sticlă.

Recomandă scule bisericești :

Cupă și vas de botez; Potire ar-
gintate și pe dinăuntru aurite;
Cădelniță; Căldărușe pentru apă sfințită;
Candele de părete de bronz; Candele argin-
tate; Cruci; Sfeșnice de altar și Candelabre.

Ieftin de tot: Candelabru aurit,
pentru 6 luminări, în mijloc cu vas pentru unt-de-lemn și glob
— de sticlă roșie cu prisme de sticlă cu tot K 43 —
— La dorință servește cu catalog gratis și franco. —

In atenția onoratelor dame!

In salonul de modă pentru
pălării speciale de dame,
deschis în Sibiu, Fleischergasse Nr. 7—9,
al d-nei **Johanna Jekeli,**

se găsesc în bogat asortiment cele mai noi modele
de Paris, atât gata cât și forme numai. Intrarea e
liberă și neobligătoare, prețurile cele mai moderate.

Se primesc totfelul de reparatură și transformări;
pălării de doliu se fac gata în 24 ore.

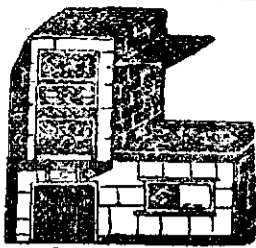
Se află în depozit tot-felul de reticole, genți
pentru dame, moderne și prima calitate.

— Atelierul de fotografiat a lui —

Csizhegyi Sándor

Cluj—Kolozsvar, Piața Matyás király-tér Nr. 26.
— (Lângă farmacia lui Hintz). —

Aici se fac și se măresc cele mai frumoase fo-
tografii, deasemenea acvarele, picturi în olei,
specialități pe pânze ori mătase cari prin spă-
lare nu se strică. La firmă fiți cu băgare de seamă
n'o confundați, Cluj—Kolozsvar, piața Matyás
király-tér 26, lângă farmacia lui Hintz.
Referindu-vă la „Tribuna“ veți avea favor în prețuri.

Zorger György

Iăcătar artistic și pentru clădiri
Nagyvárad, Körös-utca 9.

Pregătește orice lucrări din acest ram, cât și reparaturi ca scări, coridoare, cerdacuri, grilaje, căminuri, porți, ferărie pentru portale și clădiri, deasemenea repararea și prefacerea caselor verthelmiano etc. aranjament pentru - măcelării și căsăpii, basreliefuri, strungărie de metal aranjamente pentru biserică în execuție splendidă. Desemnuri și prospecte se trimit gratuit.

Dacă voți să cumpărați mezeluri și șuncă
din loc curat și pregătite gustos

Să vă adresați:

către fabrica de măcelărie și cărnărie cu putere
electrică (fond. în a. 1879) a lui

LÁSZLOCKY TESTVÉREK

CLUJ-KOLOZSVÁR, Mátyás király tér 23. (Iparospalota)

unde se pot căpăta zilnic următoarele mezeluri:

Pariser	— — —	Cârnaș șuncă	— — —	Galantin de mai	— — —
Crinolin	— — —	Rollui șuncă	— — —	Masaic	— — —
Extra	— — —	Rusesc	— — —	Picior umplut	— — —
Caș de carne	— — —	Rollut rusesc	— — —	Mortadella	— — —
Caș cu măeș	— — —	Paranen	— — —	Gottha	— — —
Cârnași p. vâcători	— — —	Măieș rece	— — —	Mensel	— — —
Cârnași cu sl. p. vânăt	— — —	Caș rece de măieș	— — —	Caș de limbă	— — —
Șalamă de vavă	— — —	Pastete de mai	— — —	Sângereta cu slănină	— — —
Pastete de sânge	— — —	Rollui de pept	— — —	Limbă umplută	— — —
Caș de porc I	— — —	cu felurite umflături ș.a.	— — —	Rollui de carne	— — —
Caș de porc II	— — —	cu sânge, mai, limbă.	— — —	Galantiu de vițel	— — —
Cași de urechi	— — —	Tortă de carne	— — —	Pastete de ciuperci	— — —
Cartaboș n-gru	— — —	Crasovean	— — —	Pastete de mai de găscă	— — —

Comandele, atât cele din pro-
vință cât și cele din loc, se
execută prompt și în calitate
neexceptionabilă,

Recomandăm preparare pro-
pria, precum și șunce de Cașovia
și Praga, carne fină, slănină
albă, afumată, ardeată, fiartă și
pentru unsoare și unsoare proas-
petă de porc.

Cărnuri proaspete, ș. a.
carne de vită, de vițel mare și
sugător zilnic carne de porc
și de miel dimineața dela orele
6—1 și d. a dela, 3—8¹/₂.

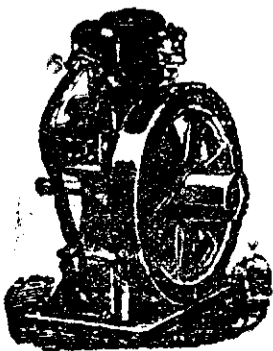
— Telefon pentru oraș și comitat Nr. 318. —

Atelierul special de reparat
al renumitei firme:

Schmerek E.

— Temesvár-Józsefváros, Bonnáz-u. 14. —

Primește tot-felul de reparări și transformarea mo-
toarelor cu benzin, gaz și ulei brut, absorbitoare
de gaz, locomobile cu benzin și ulei brut și Arla-
puri p. triferat. Bastimente cu benzin, pompe-motor.
Mașină de fabricat gheață. Montări specialiste de
mori cu prețuri moderate, precum și reparări de
automobile, bastimente și biciclete-motor. Depozit
de articli tehnici. Fișile magnetice. Unsoari. Material
de condensatiune. Arzătoare cu acetilen. Material
pentru instalări cu electricitate. Cereți catalog de
prețuri și prospect gratuit. — Serviciu conștiințios

— Telefon pentru oraș și comitat Nrul 318. —

Prima atelier ardelenă aranjat cu putere electrică pentru scobirea
pietrelor și fabrică de pietrii monumentale.

GERSTENBREIN TAMÁS OS TARSA sculptor și mă-
lestru pietrar.
Atelierul central al magazinei: **Kolozsvár, Dézsma-s. 21.**

Magazin de pietrii monumentale, fabricate
proprii dia: marmoră, labrador, granit,
sienit etc. Kolozsvár, Ferencz József-út 25.

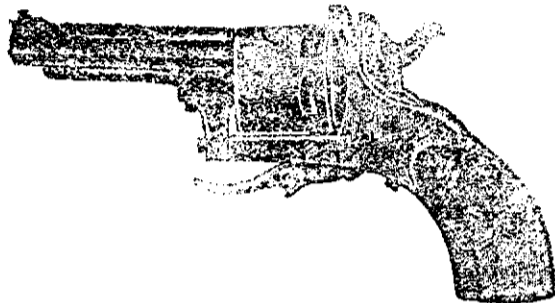
Biroul Central:

Nagyszeben, Fleischer-gasse 17.

Fiiliale: **Déva, Nagyvárad.**

Cu plă-
tire în
rate!

Arme de vânătoare și revolvere

mare asortiment la **Ioan Kalenda,**

Oradea-mare (Nagyvárad) lângă biserica Holdaș.

Telefon în legătură cu Intreg comitatul 245.

● Artefactele de Granit ●
● și peatră de Var. ●

Knott József, Majdán.

● Prima fabrică Lugoșană de Cement și ●
● Intreprindere pentru lucrări de Beton. ●

● Intreprinzător de clădire. ●

● Telefon nr. 119. ●

● Cancelaria Fabricii de Cement și clădire: ●

LUGOȘ, str. Buziașului, vis-à-vis de casa vamei.

● Artefactele mele sunt aranjate cu ●
● cele mai nouă mașini sfărâtoare, ●
● prelucrătoare și lustritoare de ●
● peatră și întreprind ori-ce lucrări ●
● de pietrărie în granit sau în ●
● platră de var. Pe comande furnizez ●
● în cel mai scurt timp pietrii și lespezi ●
● de peatră prelucrate. Lucrări de ●
● sculptorie se pregătesc după desem- ●
● nuri cu cea mai mare punctualitate. ●
● Furnizez: holovani, peatră cloplită, ●
● prund de granit și sfărâmături de ●
● granit pentru prunduire de drum, ●
● precum și la tot felul de lucruri de par- ●
● dositor, pietrii de acoperit și mărginit. ●

Aviz!

La **„FĂGETANA“** institut de credit și de economii ca societate pe acțiuni în Făget (Facset), *contra unei rate săptămânală de 1 coroană și a unei taxe de asigurare minimală (niște fileri) își poate asigura tot natul (bărbați și femei), care e în etate între 20—60 ani și intră ca membru în secțiunea „Depuneri încetate cu asigurare de viață“ înrodusă la susnumitul institut —, suma de*

1000 coroane adevă unamie coroane.

Primirea atârână însă, dela rezultatul vizitării medicale. — Plătirile se solvesc săptămânal sau pe mai multe săptămâni înainte, și din partea întitului se manipulează ca depuneri și se fructifică cu 4% interese. — Acestea depuneri orișicând se pot abzie și în acest caz — cu considerare la regulamentul referitor la acest ram de operațiune, suma depusă, se estradă deponentului cu interese cu tot. — *La cazul că deponentul în decurs de 15 ani își plătește ratele regulat, la finea anului al 15-lea — după fiecare rată săptămânală de 1 coroană, primește câte 1000 coroane dela susnumitul institut. — Iar la cazul, că intervalul de 15 ani orișicând ar înceta din viață, chiar să fi plătit și numai o singură rată, — după fiecare rată săptămânală de 1 coroană, primesc următorii lui legitimi, sau persoana în favorul căreia s'a asigurat, câte 1000 de coroane, la 30 zile după documentarea încetării din viață a deponentului. — Suma scadentă cu încetarea din viață a deponentului e asigurată de cea mai mare societate de asigurare Olaneză „Algemeene Maatschappij van Lebensverzekeringen Lijfrente“ din Amsterdam (reprezentanția pentru Ungaria în Budapesta) și se plătește prin „Făgetana“ institut de credit și economii în Facset. — Depunerea minimală e săptămânal 1 coroană, contra căreia se asigură 1000 coroane și depunerea maximală e săptămânal 50 coroane, contra căreia se asigură 50.000 coroane pentru ajungerea termenului de 15 ani, sau pentru cazul de moarte înainte de împlinirea acestui termen. — Decl contra unei depuneri săptămânală minimală, la tot natul l-se dă prilejul de o parte la acela, ca să și agonisească o sumă considerabilă, cu care își poate asigura traiul liniștit în viitor, iar de altă parte acela că la cazul de moarte, familia sa, să aibă capitalul de lipsă pentru traiul vieții.*

Pe baza acestor depuneri institutul „Făgetana“ acordă și împrumuturi. — Femei și bărbați, tot o formă de taxă de asigurare plătesc. — Membrii din provincie primesc ceuri cu cari pot plăti gratuit taxele. — Informațiuni mai detaliate, la cerere se dau gratuit.

„Făgetana“

institut de credit și economii în Facset.

Prăvălie Nouă!

MARE MAGAZIN DE: ICOANE ȘI CADRE PENTRU ICOANE.

Unicul specialist în cadrare de icoane.

Arad, Strada Salacz Gyula No. 3.

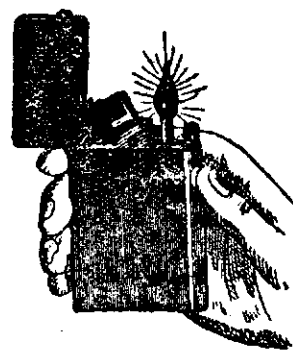
În atelierul propriu eșteuiesc cu punctualitate încadrarea icoanelor. Primește pe lângă prețurile cele mai moderate tot-felul de lucrări în bransa aceasta.

Lucrările de sticlărie le execut prompt.

Rugând binevoitorul sprijin sunt

Cu stimă: **Freimann József.**

Prăvălie Nouă!

Gramofone și plăci, Aprinzători original „Imperator“, lampioane de buzunar

se găsesc mai ieftin în marele magazin de fabrică a lui

Tóth, József, Szeged, Könyök-u.

— Noul arif românesc, à fl. 1.50.
3 buc. fl. 4. 6 buc. f. 7.50. 12 buc. fl. 14.
Cereți gratuit prospectul de prețuri.
Se caută revanzători.

Cu punerea frigului

toți se îngrijesc de câștigarea celui mai ușor mod de încălzit și zădarnic ai lemne multe, dacă cuptorul ție rău, pentru-că cu un cuptor bun se economisește

50% de lemne.

Deci, dacă voiești să ai

Cuptor bun pentru încălzit

cu lemne sau cărbuni, să binevoiești a osteni până la fierăria lui

Pöhm János

vis-a-vis de statuia martirilor, unde pe lângă prețurile cele mai moderate poți căpăta cuptoarele cele mai bune și mai frumoase.

Magazin stabil bogat asortat cu

mașini sistem „John“

pentru spălat cu aburi

cu cari se economisește 75% timp de lucru și material de încălzit.

LIMONATA KRISTÁLY

— se poate purta în buzunar, —
e cea mai ieftină și cea mai bună limonată.

Limonată contractată în praf. Se poate foarte comod purta în buzunar. O porție 6 fileri. O cutie pentru turiști cu 12 porții 80 fileri. Face bune servicii în excursii la șporturi și militari la exerciții. Se găsește în orice prăvălie de delicatose și coloniale. Discompusă cu orice apă dă o limonată ireproșabilă. — O pregătește — — — fabrica de limonată Kristály a lui — — —

KERTÉSZ ERNŐ

— — — farmacist în SZABADKA, 103 Tr. — — —